

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej
Referat Badań i Ewaluacji

**SPRAWOZDANIE PODSUMOWUJĄCE WNIOSKI
Z EWALUACJI
PRZEPROWADZONYCH NA POZIOMIE**

***REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020***

Opole, grudzień 2022 r.

Przygotowanie sprawozdania:

Olaf Gwiżdż
Anna Kuźnik
Karina Piziak
Jagoda Sokołowska
Nikola Starzec
Agnieszka Teodorowicz

Pod kierunkiem:

Waldemara Zadki,
Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej

oraz Zarządu Województwa Opolskiego w składzie:

Andrzej Buła – Marszałka Województwa Opolskiego
Zuzanna Donath-Kasiura – Wicemarszałek Województwa Opolskiego
Zbigniew Kubalańca – Wicemarszałek Województwa Opolskiego
Szymon Oglaza – Członek Zarządu Województwa Opolskiego
Antoni Konopka – Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej
Referat Badań i Ewaluacji – Opolskie Obserwatorium Terytorialne
45-867 Opole, ul. Hallera 9
tel. +48 77 44 82 185, 44 82 187
fax. +48 77 44 82 166
ewaluacja@opolskie.pl

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
I. Przegląd prac ewaluacyjnych	4
II. Ustalenia według osi priorytetowych w odniesieniu do wskaźnika rezultatu i produktu	28
III. Ogólne wnioski.....	62

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 114 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.¹ Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020 w terminie do dnia 31 grudnia 2022 r. zobowiązana jest do przekazania Komisji, w odniesieniu do *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020* (RPO WO 2014-2020), *sprawozdania zawierającego podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, przedstawiając omówienie przekazanych informacji.*

Niniejsze sprawozdanie opracowano w oparciu o wskazówki sformułowane w materiale pn. *Summary template of evaluation findings for OPs* i zostało podzielone na 3 części, uwzględniające kolejno:

- ✓ podsumowanie procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 (budżet, liczba badań, ramy organizacyjne, rozpowszechnianie i wykorzystanie wyników ewaluacji) wraz z tabelami uwzględniającymi zrealizowane i planowane do realizacji badania i ewaluacje w ramach RPO WO 2014-2020;
- ✓ główne wnioski ze zrealizowanych badań w podziale na osie priorytetowe (w formie tabeli);
- ✓ ogólne podsumowanie wniosków i rekomendacji z procesu ewaluacji.

I. Przegląd prac ewaluacyjnych

Badania, ewaluacje i analizy realizowane są w województwie opolskim i wspierają proces budowania wiedzy o regionie oraz dostarczają informacji o skuteczności, efektywności oraz użyteczności wdrażanych interwencji, już od 2006 roku. W perspektywie 2014-2020 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego realizowano badania ewaluacyjne wynikające głównie z *Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*. Jest to dokument o charakterze strategicznym, wyznaczający ramy dla procesu ewaluacji w całym okresie realizacji programu, który wskazuje główne kierunki działań ewaluacyjnych - w zakresie badań i rozwoju potencjału ewaluacyjnego, planowane do realizacji w okresie 2014-2023 oraz określa sposób organizacji tego procesu w województwie opolskim.

Działania ewaluacyjne w województwie opolskim koordynuje Zarząd Województwa Opolskiego, w imieniu którego proces ewaluacji realizuje Jednostka Ewalua-

¹ Pełne brzmienie: *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.*

cyjna (JE) osadzona w Departamencie Polityki Regionalnej i Przestrzennej (Referat Badań i Ewaluacji). Kluczowymi podmiotami współpracującymi z JE, a zarazem głównymi adresatami rekomendacji wynikających z badań ewaluacyjnych, są instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2014-2020, tj.:

- a) Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020: Zarząd Województwa Opolskiego, którego obowiązki w tym zakresie realizuje Departament Funduszy Europejskich UMWO²;
- b) Instytucje Pośredniczące RPO WO 2014-2020 (wdrażające wybrane PI w zakresie EFRR/ERDF):
  - Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki;
  - Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu;
  - Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych³.

W celu zachowania zasady partnerstwa w proces ewaluacji RPO WO 2014-2020 – zaangażowani zostali przedstawiciele instytucji regionalnych i partnerów społeczno-gospodarczych reprezentujący Komitet Monitorujący RPO WO 2014-2020 oraz Grupa Sterująca Ewaluacją i Monitoringiem (której członkowie m.in. bezpośrednio współpracują przy realizowanych badaniach w ramach Zespołów Zadaniowych ds. ewaluacji tematycznych).

łącznie w ramach *Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020* zaplanowano 16 ewaluacji, które realizowane są na różnych etapach wdrażania interwencji programowej. Najwięcej jednak zrealizowano ewaluacji o charakterze podsumowującym i oceniającym przebieg wsparcia oraz badań analizujących czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie interwencji i oceniających efekty programu. Do końca 2022 roku zrealizowanych (w całości lub częściowo) zostanie 13 badań, zaś w roku 2023 planuje się realizację jeszcze 3 ewaluacji. Budżet badań ewaluacyjnych ujęty w ww. planie określony został na poziomie 2 130 000,00 zł brutto. W kontekście podpisanych umów - wydatkowanie środków finansowych na ww. cel zrealizowane zostanie na poziomie 60,1% (tj. 1 280 528,92 zł). Do końca zaś 2023 roku przewiduje się realizację budżetu badań ewaluacyjnych w 97,2% (2 069 528,92)⁴.

W porównaniu z procesem ewaluacji okresu programowania na lata 2007-2013, perspektywę 2014-2020 zdominowały ewaluacje koncentrujące się na podsumowaniu efektów realizowanych działań oraz ustaleniu związków przyczynowo-skutkowych między działaniami i efektami programu. Uzupełnieniem dla nich były realizowane m.in. w ramach Opolskiego Obserwatorium Terytorialnego (także umiejscowionego w DRP UMWO) badania, analizy i ekspertyzy bieżące dotyczące sytuacji, trendów oraz prognozowaniu scenariuszy rozwoju województwa w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym - realizowane głównie pod kątem *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku* i wspierające proces wdrażania RPO WO 2014-2020. Zamieszczone poniżej tabele koncentrują się na najważniejszych ewaluacjach, badaniach i analizach zrealizowanych w województwie opolskim w perspektywie 2014-2022 (tabela 1), zarówno w ramach Jednostki Ewaluacyjnej, jak i Opolskiego Obserwatorium Terytorialnego oraz na planowanych do realizacji w roku 2023 ewaluacjach w ramach RPO WO 2014-2020 (tabela 3). Zaznaczyć należy, że dodatkowym źródłem wiedzy dla Zarządu Województwa Opolskiego, jak i instytucji zaangażowanych

---

² Wcześniejsza nazwa Departament Koordynacji Programów Operacyjnych.

³ Partnerstwo w postaci Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska.

⁴ Kwoty badań zaplanowanych do realizacji w 2023 roku - wynikają z szacowanych wydatków na ten cel. Tym samym ostateczna ich wartość może ulec zmianie po podpisaniu umów na realizację 3 badań ewaluacyjnych.

we wdrażanie RPO WO 2014-2020 są badania i ewaluacje realizowane na poziomie krajowym – w szczególności przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR)⁵. W tabeli 2 uwzględniono wyłącznie kluczowe opracowania badawczo-ewaluacyjne zrealizowane na poziomie horyzontalnym w latach 2014-2022, które w istotny sposób dotyczyły RPO WO 2014-2020 (w tym były uzupełnieniem dla wiedzy pozyskanej na poziomie regionalnym).

Badania dostarczyły rzetelnych i przydatnych informacji, zarówno w celu poprawy jakości wdrażania programu, jak i monitorowania i mierzenia efektów realizowanych działań. Dając tym samym wskazówki na przyszłość do modyfikacji praktykowanych rozwiązań, jak i ulepszając programowane działania ukierunkowane na wzrost jakości życia mieszkańców województwa opolskiego.

Głównymi bieżącymi interesariuszami wiedzy generowanej w toku badań i ewaluacji realizowanych w województwie opolskim są:

- ✓ Zarząd Województwa Opolskiego
- ✓ Instytucja Zarządzająca i Instytucje Pośredniczące RPO WO 2014-2020
- ✓ Komitet Monitorujący RPO WO 2014-2020 (KM RPO WO 2014-2020) i Grupa Sterująca Ewaluacją i Monitoringiem (GSEiM)
- ✓ Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (Krajowa Jednostka Ewaluacji i IZ POWER)
- ✓ Komisja Europejska
- ✓ beneficjenci i potencjalni beneficjenci RPO WO 2014-2020, jak i ostateczni odbiorcy wsparcia
- ✓ departamenty merytoryczne UMWO i jednostki organizacyjne Urzędu.

Wszystkie badania i ewaluacje realizowane w województwie opolskim dostępne są na podstronach internetowych dotyczących:

- ewaluacji RPO WO 2014-2020 - <https://rpo.opolskie.pl/?cat=32>
- monitorowania Opolskiego Obserwatorium Terytorialnego <https://www.opolskie.pl/opolskie-observatorium-terytorialne-oot/>.

Dodatkowo wszystkie raporty końcowe ze zrealizowanych ewaluacji w ramach polityki spójności dostępne są w Bazie Badań Ewaluacyjnych <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analazy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/baza-badan-w-arkuszu-kalkulacyjnym/>, koordynowanej przez MFIPR.

Jednocześnie w celu większego rozpowszechnienia informacji na temat ewaluacji, systematycznie upowszechniane są wyniki badań ewaluacyjnych, czy też zagadnienia związane z procesem ewaluacji i monitorowania polityki rozwoju głównie podczas: cyklicznie organizowanych spotkań KM RPO WO 2014-2020 oraz GSEiM, jak również w ramach komisji radnych Sejmiku Województwa Opolskiego czy też podczas specjalnie organizowanych spotkań informujących o wynikach badania wśród adresatów zaleceń, interesariuszy badania. Dodatkowo w 2023 roku planuje się zorganizować Opolską Konferencję Monitorowania i Ewaluacji Polityk Publicznych⁶ w ramach której podsumowane zostaną działania

---

⁵ Głównie przez Krajową Jednostkę Ewaluacji i Krajowe Obserwatorium Terytorialne, jak i przez Instytucję Zarządzającą Programem Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój.

⁶ Planowana konferencja wpisuje się w konwencję działań realizowanych w tym względzie przez UMWO. W dniach 10-11.12.2014 r. odbyła się *Opolska Konferencja Monitorowania i Ewaluacji Polityk Publicznych – doświadczenia przeszłości wyzwaniem dla przyszłości*. Spotkanie było kontynuacją dotychczasowych konferencji realizowanych w regionie, których dwie

zrealizowane w ww. obszarach w perspektywie 2014-2020 oraz dodatkowo omówione zostaną wyzwania ewaluacyjne do 2030 roku (w tym zaprezentowany zostanie *Plan ewaluacji FEO 2021-2027*).

Na bazie rozporządzeń określonych przez Komisję Europejską, jak i *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności 2021-2027* oraz poprzez weryfikację doświadczeń w ewaluacji programów publicznych w okresie 2014-2020, jak i mając na uwadze interwencje i ich odbiorców określone w FEO 2021- 2027 na początku 2023 roku uruchomione zostaną prace związane z opracowaniem *Planu ewaluacji FEO 2021-2027*. Projektując proces ewaluacji do 2029 roku, kierować się będziemy potrzebą prawidłowego zlokalizowania badań w cyklu realizowanego programu, specyfiką tematyczną działań oraz kalendarium momentów decyzyjnych (ważnych dla powodzenia interwencji), jak i dostępnością danych niezbędnych do realizacji ewaluacji. Jednocześnie działania JE ukierunkowane będą na zwiększenie użyteczności badań ewaluacyjnych oraz szerszego wykorzystania wiedzy płynącej z badań i ewaluacji w procesie wdrażania interwencji publicznych.

---

poprzednie edycje odbyły się w 2007 r. *Ewaluacja Programów Operacyjnych na poziomie regionalnym* oraz 2011 r. *Badania ewaluacyjne – po co? Budowa przyszłości regionu*.

Tabela 1. Główne opracowania badawczo-ewaluacyjne zrealizowane w województwie opolskim w latach 2014-2022, w ramach *Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020* i Opolskiego Obserwatorium Terytorialnego

Identyfikator	Krótki opis interwencji/przedmiot oceny	Tytuł	Fundusze objęte oceną	Cel tematyczny	Link do raportu	Podmiot koordynujący	Perspektywa opracowania ⁷	Rok zakończenia opracowania
1.	Ocena wpływu działań podejmowanych w ramach Osi Priorytetowych III i V RPO WO 2014-2020 na zmniejszenie emisyjności gospodarki i poprawę jakości powietrza w województwie opolskim.	<i>Działania wspierające gospodarkę niskoemisyjną i poprawę jakości powietrza w województwie opolskim w ramach Osi Priorytetowej III i V RPO WO 2014-2020</i>	EFRR	CT 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska oraz poprawienie efektywnego gospodarowania zasobami	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy_Powietrze.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2022
2.	Ocena wpływu interwencji na promowanie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i dyskryminacji w województwie opolskim (zarówno pod kątem wspierania przedsiębiorczości	<i>Ocena efektów wsparcia i diagnoza potrzeb w zakresie rozwoju usług i infrastruktury ochrony zdrowia i reintegracji społeczno-zawodowej mieszkańców województwa opolskiego</i>	EFRR, EFS	CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy_Integracja.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2022

⁷ Perspektywa wsparcia finansowego UE, której dotyczy badanie. W sytuacji gdy rekomendacje wykraczają na kolejną perspektywę finansową – uwzględniono dwa okresy.

	społecznej, wzrostu zatrudnienia, jak i dostępu do usług społecznych).							
3.	Cele szczegółowe koncentrowały się głównie na: ocenie użyteczności, skuteczności i wpływu wsparcia udzielonego w ramach Poddziałań 9.1.1, 9.1.2 i 9.1.5 oraz Działań 9.2, 9.3 i 9.4 RPO WO 2014-2020; poznaniu planów i aspiracji edukacyjnych, zawodowych oraz migracyjnych uczniów szkół ponadpodstawowych i osób dorosłych (w wieku aktywności zawodowej); ocenie wsparcia udzielonego w trakcie trwania pandemii COVID-19.	<i>Ocena wsparcia w zakresie edukacji w ramach RPO WO 2014-2020 oraz analiza aspiracji edukacyjno-zawodowych uczniów szkół ponadpodstawowych i osób dorosłych</i>	EFS	CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy-w-zakresie-edukacji-wersja-dost%C4%99pna-cyfrowo.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2022

4.	Analiza i ocena wpływu interwencji w zakresie przygotowania terenów inwestycyjnych na sytuację społeczno-gospodarczą, w tym rozwój MŚP, w województwie opolskim (Działanie 2.2 RPO WO 2014-2020).	<i>Efekty wsparcia w zakresie przygotowania terenów inwestycyjnych w województwie opolskim</i>	EFRR	CT 3 - Wzmacnianie konkurencyjności MSP	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/RAPORT-TERENY-INWESTYCYJNE-popr.-gwar.-na-stron%C4%99-RPO.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2022
5.	Cele szczegółowe koncentrowały się gł. na: analizie efektów wsparcia przedsiębiorstw w ramach Działań 1.1, 2.1, 2.3, 2.4 RPO WO 2014-2020 i sektora B+R w ramach Działania 1.2 RPO WO 2014-2020; diagnozie potencjału B+R+i przedsiębiorstw; analizie sytuacji przedsiębiorstw regionalnych w	<i>Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP oraz rozwój potencjału jednostek naukowo-badawczych w województwie opolskim w perspektywie 2014-2020</i>	EFRR	CT 1 - Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji CT 3 - Wzmacnianie konkurencyjności MSP	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy-M%C5%9AP-tryb-gwarancji.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2021

	2020 r. w zw. z pandemią COVID-19.							
6.	Ocena zasadności, możliwości i zakresu zastosowania instrumentów finansowych w okresie programowania 2021 – 2027 w województwie opolskim.	<i>Zastosowanie instrumentów finansowych w województwie opolskim w ramach funduszy unijnych do 2027 roku</i>	EFRR, EFS, FS	CT 1 – CT 10	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-analityczny-I-analiza-dot.-zastosowania-IF-1.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2021
7.	Pogłębiona analiza i ocena wpływu Dział 7.1, 7.2 oraz 7.3 RPO WO 2014-2020 na poprawę sytuacji na opolskim rynku pracy oraz sformułowanie założeń programowych w zakresie FEO 2021-2027. Dodatkowo zweryfikowano poziom dopasowania form wsparcia do wyzwań rynku pracy, potrzeb opolskiej gospo-	<i>Pogłębiona analiza i ocena wpływu projektów realizowanych w ramach Dział 7.1, 7.2, 7.3 RPO WO 2014-2020 na poprawę sytuacji mieszkańców Opolszczyzny na rynku pracy</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy-ewaluacja-dzia%C5%82a%C5%84-7.1-7.2-7.3.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2020

	darki oraz oceniono ich użyteczność, skuteczność i trwałość z perspektywy odbiorców wsparcia; jak i przeanalizowano dotacje na założenie działalności gospodarczej.							
8.	Weryfikacja założeń odnoszących się do interwencji w obszarze edukacji sformułowanych w projekcie nowego regionalnego programu operacyjnego na lata 2021–2027.	<i>Analiza w zakresie interwencji edukacyjnych określonych w RPO WO 2021-2027</i>	EFS	CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2017/08/Analizy-w-zakresie-interwencji-edukacyjnych-okre%C5%9Blonych-w-RPO-WO-2021-2027.pdf	OOT	2014-2020 2021-2027	2020
9.	Analiza gminnych i lokalnych programów rewitalizacji funkcjonujących w województwie opolskim oraz identyfikacja problemów i barier, na etapie programowania, wdrażania,	<i>Analiza programów rewitalizacji funkcjonujących w województwie opolskim w okresie 2014-2020</i>	EFRR, EFS, FS	CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska oraz poprawienie efektywnego gospodarowania zasobami CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	https://rewitalizacja.opolskie.pl/wp-content/uploads/2021/03/raport-ko%C5%84cowy-wersja-ostateczna.pdf	OOT	2014-2020 2021-2027	2020

	monitorowania i ewaluacji, a także podczas procesu partycypacji. Ponadto celem analizy był monitoring stopnia realizacji programów oraz określenie potrzeb rewitalizacyjnych JST w obliczu nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027.							
10.	Ocena wpływu wsparcia udzielonego w ramach EFS RPO WO 2014-2020, poprzez oszacowanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego <i>Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu Programu</i> oraz zidentyfikowanie form	<i>Oszacowanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego - Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu RPO WO 2014-2020</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/05/Raport-ko%C5%84cowy-wska%C5%BAnik-d%C5%82ugoterminowy.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2019

	wsparcia mających największy wpływ na zmianę sytuacji uczestników projektów na rynku pracy.							
11.	Ocena dot. postępu rzeczowego RPO WO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym: ocena postępu w realizacji założonych wartości wskaźników oraz prognoza docelowych wartości wskaźników w roku 2023; oszacowanie i ocena wkładu interwencji w realizację celów Strategii Europa 2020; analiza potencjału absorpcyjnego.	<i>Ewaluacja mid-term dot. postępu rzeczowego RPO WO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania</i>	EFRR, EFS, FS	CT 1 – CT 10	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/Raport-ko%C5%84cowy-mid-term-RPO-WO-2014-2020-adnotacja-Zamawiaj%C4%85cego.pdf	JE	2014-2020 2021-2027	2019
12.	Zaproponowanie działań zaradczych zmierzających	<i>Programowanie działań minimalizujących skutki depopulacji na</i>	EFRR, EFS, FS	CT 1 – CT 10	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2018/09/Raport-rekomendacyjny-opolskie-grudzie%C5%84-2019.pdf	OOT	2014-2020 2021-2027	2019

	<p>do przeciwdziałania skutkom depopulacji dla województwa opolskiego, zminimalizowania ich i dostosowywanie się do nich w oparciu o wnioski i rekomendacje płynące z badania. Jest to finalny efekt prac analitycznych, które obejmowały szeroko rozumianą diagnozę sytuacji demograficznej regionu, która pozwoliła na identyfikację podstawowych uwarunkowań sytuacji demograficznej regionu, jak również umożliwiła delimitację obszarów uznanych jako szczególnie zagrożone depopulacją.</p>	<p><i>przykładzie województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego</i></p>						
--	---	--	--	--	--	--	--	--

13.	Ocena układu powiązań społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w województwie opolskim w okresie funkcjonowania i realizacji strategii rozwoju regionu w latach 2008-2016, a także wskazanie kluczowych warunków rozwojowych oraz prognoza wartości wskaźników dla nich istotnych w perspektywie do 2030 roku.	<i>Analiza powiązań społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w województwie opolskim oraz prognoza wskaźników dla nich istotnych w perspektywie do 2030 roku</i>	EFRR, EFS, FS	CT 1 – CT 10	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2017/08/Ekspertyza_UMWO_04_12_2018.pdf	OOT	2014-2020 2021-2027	2018
14.	Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa opolskiego w czterech głównych obszarach oddziaływania Europejskiego Funduszu Społecznego, tj.: demografii, rynku pracy;	<i>Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa opolskiego w obszarach oddziaływania Europejskiego Funduszu Społecznego</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/za%C5%82.-1-Analiza-EFS-wojew%C3%B3dztwo-opolskie.pdf	OOT	2014-2020 2021-2027	2018

	integracji społecznej, edukacji i wykształcenia. Materiał zawiera część diagnostyczną oraz część rekomendacyjną odnoszącą się do dalszego wdrażania EFS w regionie, zarówno do, jak i po 2020 roku.							
15.	Identyfikacja wewnętrznych potencjałów i barier rozwojowych JST województwa opolskiego oraz wskazanie szans i zagrożeń, które upatrują gminy i powiaty w swym otoczeniu. Dodatkowo określono działania przyszłościowe możliwe do realizacji na poziomie lokalnym oraz obszary współpracy samorządów	<i>Identyfikacja potencjałów i barier JST w województwie opolskim oraz działań na przyszłość – opinia gmin i powiatów</i>	EFRR, EFS, FS	CT 1 – CT 11	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2017/08/Analiza-potencja%C5%82%C3%B3w-i-barier-opolskich-JST.pdf	OOT	2014-2020 2021-2027	2018

	<p>między sobą, jak i z przedsiębiorcami, dla potrzeb dalszego rozwoju lokalnego.</p>							
16.	<p>Analiza i ocena potencjałów wzrostu oraz barier rozwojowych Opola, Brzegu, Kluczborka, Kędzierzyna-Koźle i Nysy wraz z ich obszarami funkcjonalnymi pod kątem społecznym, gospodarczym, kulturowym, edukacyjnym i przestrzennym. Zbadano też związki funkcjonalne głównych miast województwa z ich otoczeniem. Określono kluczowe wyzwania rozwojowe umożliwiające wykorzystanie potencjałów</p>	<p><i>Bieguny wzrostu województwa opolskiego</i></p>	<p>EFRR, EFS, FS</p>	<p>CT 1 – CT 10</p>	<p>https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2017/02/Bieguny-wzrostu-wojew%C3%B3dztwa-opolskiego-raport.pdf</p>	<p>OOT</p>	<p>2007-2013 2014-2020 2021-2027</p>	<p>2016</p>

	miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz pokonywanie barier rozwojowych.							
17.	Ocena kryteriów wyboru projektów (zestawu określonych wymogów formalnych i merytorycznych) oraz systemu wyboru projektów (tj. zasad i sposobu realizacji naboru i oceny wniosków dot. przedkładanych projektów) pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji RPO WO 2014-2020.	<i>Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WO 2014-2020</i>	EFRR, EFS, FS	CT 1 – CT 10	https://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/RPO-WO-2014-2020--raport-ko%C5%84cowy.pdf	JE	2014-2020	2017
18.	Ocena wpływu projektów rewitalizacyjnych oraz związanych z zagospodarowaniem terenów zdegradowanych	<i>Rewitalizacja obszarów miejskich oraz zagospodarowanie terenów zdegradowanych w województwie opolskim</i>	EFRR, EFS, FS	CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska oraz poprawienie efektywnego gospodarowania zasobami CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2022/12/Raport-koncowy-rewitalizacja.pdf	OOT	2007-2013 2014-2020	2015

	nnych, w szczególności zrealizowanych w ramach RPO WO 2007-2013, na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej tych obszarów i ich mieszkańców oraz opracowanie rekomendacji w zakresie skutecznego dopasowania interwencji publicznej i poprawy zarządzania tego rodzaju obszarami w okresie 2014-2020.							
19.	Analiza i ocena zmian ludnościowych w regionie opolskim na tle Polski w świetle dokumentu pt. <i>Prognoza ludności na lata 2014-2050</i> , opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny, w tym powią-	<i>Prognoza ludności dla województwa opolskiego do 2050 roku. Wnioski w kontekście prowadzenia polityki regionalnej oraz wsparcia odnowy demograficznej województwa opolskiego</i>	EFS	nd	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2022/12/ekspertyza-prognoza-ludnosci-do-2050-r.-ostateczna.pdf	OOT	2014-2020	2015

	zanie analizowanych zmian z polityką regionalną województwa opolskiego.							
20.	Ocena stanu wdrożenia standardów i strategii społecznej odpowiedzialności przez podmioty gospodarki narodowej oraz wypracowanie propozycji narzędzi na rzecz ich wdrożenia w podmiotach gospodarki narodowej w regionie.	<i>Społecznie odpowiedzialni. Strategie społecznej odpowiedzialności w województwie opolskim.</i>	EFRR, EFS	CT 1 – CT 11	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2022/12/raport-koncowy-CSR.pdf	OOT	2007-2013 2014-2020	2015
21.	Przeprowadzenie obserwacji napętnienia pojazdów na liniach użyteczności publicznej w województwie opolskim, tj. wielkości popytu na liniach użyteczności publicznej, w transporcie drogowym i kolejowym, a także	<i>Badania napętnień na liniach użyteczności publicznej oraz zachowań i preferencji komunikacyjnych pasażerów w województwie opolskim</i>	EFRR, EFS, FS	CT 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktury sieciowej	https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2022/12/Badania-napelnienia-i-preferencji-woj-opolskie-wiosna-2015-wersja-31.08.2015.pdf	OOT	2014-2020	2015

	analiza rynku dotycząca zachowań i preferencji komunikacyjnych pasażerów transportu wojewódzkiego.							
22.	Przeгляд oraz analiza działań podejmowanych na rzecz włączenia społecznego i zawodowego, w okresie 2007-2013 w ramach programów operacyjnych (w tym PO KL) oraz interwencji publicznych (poza unijnych) w kraju i na terenie Unii Europejskiej. Dodatkowym celem była identyfikacja potrzeb w zakresie włączenia społecznego i zawodowego w województwie opolskim w latach 2015-2020, w tym	<i>Przeгляд i ocena działań służących włączeniu społecznemu i zawodowemu oraz identyfikacja skutecznych i trwałych rozwiązań możliwych do wdrożenia w ramach RPO WO 2014-2020</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	https://www.ewaluacja.gov.pl/media/19537/RK_ost.pdf	JE	2007-2013 2014-2020	2015

	sformułowanie rekomendacji dla potrzeb RPO WO 2014-2020.							
23.	Ocena i analiza wpływu projektów realizowanych w województwie opolskim w latach 2007-2013 w szczególności w ramach PO KL i RPO WO 2007-2013 na rzecz rozwoju zielonej gospodarki oraz zidentyfikowanie kierunków rozwoju województwa opolskiego w perspektywie finansowej 2014-2020 w kontekście zielonej gospodarki.	<i>Wyzwania rozwojowe gmin województwa opolskiego w kontekście zielonej gospodarki</i>	EFRR	CT 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska oraz poprawienie efektywnego gospodarowania zasobami	https://www.ewaluacja.gov.pl/media/23710/Wyzwania%20rozwojowe%20gmin%20woj%20opolskiego%20w%20kontek%C5%9Bcie%20zielonej%20gospdarki.pdf	JE	2007-2013 2014-2020	2014

Tabela 2. Kluczowe opracowania badawczo-ewaluacyjne zrealizowane na poziomie horyzontalnym latach 2014-2022, które w istotny sposób dotyczyły RPO WO 2014-2020

Identyfikator	Krótki opis interwencji/przedmiot oceny	Tytuł	Fundusze objęte oceną	Cel tematyczny	Link do raportu	Podmiot koordynujący	Perspektywa opracowania ⁸	Rok zakończenia opracowania
1.	Oszacowanie i ocena wpływu realizacji polityki spójności Unii Europejskiej na kształtowanie się wybranych wskaźników makroekonomicznych na poziomie krajowym i regionalnym. Wyniki badania zaprezentowane zostały za pomocą dwóch scenariuszy (scenariusza „z funduszami” oraz „bez funduszy”). Wartością jest oszacowanie wpływu polityki spójności w województwie opolskim w latach 2004-2020.	<i>Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2020</i>	EFRR, EFS, FS	Cele UP	https://www.ewaluacja.gov.pl/media/108925/Broszura_moodle2021_web_pl.pdf	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (KOT)	2007-2013 2014-2020	2022
2.	Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i województw, w obszarach interwencji EFS wraz z diagnozą obszarów, w których zaplanowano wsparcie i takich dla których zasadne może być jego rozszerzenie. W ramach analizy określono m.in. cechy charakterystyczne województwa opolskiego i rekomendowane ukierunkowanie wsparcia w takich obszarach jak: aktywność zawo-	<i>Analiza społeczno-gospodarcza wraz z diagnozą obszarów interwencji EFS. Raport końcowy</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/98143/Analiza_spolgosp.pdf	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (IZ POWER)	2014-2020 2021-2027	2020

⁸ Perspektywa wsparcia finansowego UE, której dotyczy badanie. W sytuacji gdy rekomendacje wykraczają na kolejną perspektywę finansową – uwzględniono dwa okresy.

	dowa, zatrudnienie i bezrobocie; adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw; integracja społeczna; opieka nad najmłodszymi dziećmi; edukacja ogólna; kwalifikacje ludności, edukacja zawodowa i kształcenie ustawiczne oraz szkolnictwo wyższe; zdrowie.							
3.	Badanie podzielone na dwa moduły. Moduł I - ocena dotychczasowej realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w ramach polityki spójności na lata 2014-2020. Moduł II - ocena realizacji programu Dostępność Plus. Badanie wypełniło obowiązek realizacji na poziomie regionalnym ewaluacji w zakresie wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2014-2020. Tym samym uwzględniło m.in. podsumowanie z realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, dla RPO WO 2014-2020.	<i>Badanie ewaluacyjne dot. stosowania zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w ramach polityki spójności 2014-2020 oraz oceny realizacji Rządowego Programu Dostępność Plus 2018-2025</i>	EFRR, EFS, FS	CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	https://www.ewalucia.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/stosowanie-zasady-rownosci-szans-2014-2020-oraz-ocena-programu-dostepnosc-plus-2018-2025/	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (IZ POWER)	2014-2020	2021
4.	Analiza i ocena wdrażania zasady partnerstwa w perspektywie 2014-2020, która jest jedną z podstawowych	<i>Ewaluacja realizacji zasady partnerstwa w ramach perspektywy 2014-2020</i>	EFRR, EFS, FS	CT 11 - Wzmacnianie zdolności instytucji publicznych oraz sprawności administracji publicznej	https://www.ewalucia.gov.pl/media/103700/RK_zasada_partnerstwa.pdf	Ministerstwo Funduszy i Polityki	2014-2020	2021

	zasad stosowanych w programowaniu i wdrażaniu oraz monitorowaniu i ewaluacji interwencji z funduszy europejskich. Dodatkowo sformułowano wnioski i rekomendacje możliwe do zastosowania w perspektywie 2021-2027. Badanie m.in. wypełniło lukę informacyjną pod kątem funkcjonowania KM RPO WO 2014-2020.					Regionalnej (KJE)		
5	Ocena: efektów doskonalenia nauczycieli w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w edukacji, w ramach EFS; wykorzystania TIK przez szkoły i rozwoju zastosowań TIK; efektów wsparcia uczniów szkół zawodowych uczestniczących projektach, w tym w stażach i praktykach. Ewaluacja wypełniła lukę informacyjną RPO w zakresie wskaźników odnoszących się do: nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS (PI 10i); uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach od ukończenia nauki (PI 10IV).	<i>Ewaluacja wsparcia realizowanego w obszarze edukacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - II raport cząstkowy</i>	EFS	CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	https://www.pow.gov.pl/media/76203/Ewaluacja_wsparcia_educacji_EFS_II_raport.pdf	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (IZ POWER)	2014-2020	2019

Tabela 3. Ewaluacje realizowane i zaplanowane do realizacji w województwie opolskim w latach 2022-2023 w ramach *Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020*

Identyfikator	Krótki opis interwencji/przedmiot oceny	Tytuł	Fundusze objęte oceną	Cel tematyczny	Rok zakończenia opracowania
1	Ocena efektów działań w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, usług edukacyjno-wychowawczych na rzecz dzieci do lat 6. Raport cząstkowy I (opracowany w 2022 r.) koncentruje się na wyliczeniu wskaźników rezultatu: liczba miejsc wychowania przedszkolnego / utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 - które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania z EFS.	<i>Ocena jakości i efektów działań na rzecz opieki nad dziećmi do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych dzieci do lat 6 w województwie opolskim</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	2022 2023
2	Ocena wpływu inwestycji środowiskowych w 3 wymiarach: ekologicznym, społecznym i gospodarczym, w tym analiza trafności, skuteczności, efektywności, komplementarności i użyteczności oraz efektów wsparcia OP IV i OP V RPO WO 2014-2020.	<i>Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych inwestycji wspartych w ramach IV i V OP RPO WO 2014-2020</i>	EFRR	CT 5 - Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska oraz poprawienie efektywnego gospodarowania zasobami	2022 2023
3	Ocena wpływu inwestycji transportowych (świadczonych w ramach Działania 6.1, 6.2 i 3.1 RPO WO 2014-2020) na sytuację społeczno-gospodarczą województwa oraz analiza wzorców mobilności mieszkańców regionu.	<i>Wpływ inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa opolskiego</i>	EFRR	CT 4 - Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktury sieciowej	2023
4	Ocena realizacji i efektów wdrożenia w województwie opolskim 4 Regionalnych Programów Zdrowotnych, realizowanych w ramach RPO WO 2014-2020, wraz z wypracowaniem zaleceń na przyszłość. Analiza w zakresie programów dot.: wczesnego wykrywania wirusa HPV; poprawy opieki nad matką i dzieckiem; rehabilitacji medycznej ułatwiającego powrót do pracy; zapobiegającego chorobom cywilizacyjnym.	<i>Ewaluacja Regionalnych Programów Zdrowotnych realizowanych w województwie opolskim</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	2023
5	Ocena wpływu wsparcia udzielonego w ramach EFS RPO WO 2014-2020, poprzez oszacowanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu Programu (II cykl badania).	<i>Oszacowanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego - Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu RPO WO 2014-2020</i>	EFS	CT 8 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników CT 9 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	2023

II. Ustalenia według osi priorytetowych w odniesieniu do wskaźnika rezultatu i produktu

---

Poniżej przedstawiono wybrane wnioski z badań, ewaluacji i analiz zrealizowanych w województwie opolskim w perspektywie 2014-2020⁹, a które zostały wyszczególnione we wcześniejszej części opracowania w ramach tabeli 1. W wyborze wniosków kierowano się podejściem: czy rozwiązanie wypracowane w toku jego analizy jest planowane do wdrożenia w perspektywie 2021-2027 oraz czy odnosi się do kwestii merytorycznych wsparcia (tzn. jest zw. z analizą obszaru tematycznego, wynika z oceny oddziaływania wybranych typów wsparcia)¹⁰.

Wnioski uwzględnione w tabeli 4 usystematyzowane zostały według Osi Priorytetowych wdrażanych w ramach RPO WO 2014-2020 i stanowią swego rodzaju podsumowanie ocen interwencji realizowanych w mijającej perspektywie – tym samym nawiązują do planowanych do zaimplementowania rozwiązań na poziomie regionalnym pod kątem działań w ramach FEO 2021-2027.

Poniższe zestawienie uwzględnia także informacje na temat już podjętych lub planowanych do realizacji działań wdrożeniowych wypracowanych w ramach ewaluacji regionalnych. Ostateczne działania podjęte na poziomie regionalnym i nawiązujące do zaleceń wypracowanych w toku poniższych badań ewaluacyjnych weryfikowane będą w toku współpracy z ich adresatami w ramach systemu monitorowania rekomendacji ewaluacyjnych przez JE.

Dla wniosków wskazano także, tam gdzie było to możliwe, adekwatne wskaźniki produktu i rezultatu. W przypadku wniosku, który odnosi się do całego priorytetu inwestycyjnego wpisano „wszystkie”¹¹ w kolumnach odnoszących się do wskaźników. Wskazanie przy danym wniosku wskaźnika oznacza, iż konkretne badanie zawiera dowody na wpływ badanej interwencji na wybrany miernik. Niemniej nie oznacza to zawsze ustalenia skwantyfikowanego wpływu. Do analizy włączono także badania dot. okresu programowania 2007-2013 zrealizowane po 2014 r. o ile zawierały one wnioski istotne również dla perspektywy 2014-2020 lub 2021-2027.

---

⁹ Tabela nie uwzględnia wniosków nawiązujących do badań horyzontalnych, zrealizowanych na poziomie krajowym a odnoszących się do RPO WO 2014-2020 (tabela 3), uznając że tożsame sprawozdanie realizowane będzie także na poziomie krajowym.

¹⁰ Tym samym tabela nie uwzględnia wniosków i rekomendacji odnoszących się do działań operacyjnych istotnych do realizacji w perspektywie 2007-2013 oraz 2014-2020, np. w zakresie wskaźników, kryteriów, rozwiązań organizacyjnych, itp.

¹¹ Nie dotyczy priorytetu inwestycyjnego 3a, w przypadku którego w kolumnach dotyczących wskaźników wpisano „wszystkie” w odniesieniu do wskaźników przypisanych do działań/poddziałań objętych zakresem ewaluacji (sytuacja taka w praktyce dotyczyła badań nr 4 i 5 zgodnie z tabelą 1.

Tabela 4. Ewaluacje realizowane i zaplanowane do realizacji w województwie opolskim w latach 2022-2023 w ramach *Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020*

OP	PI	Wyniki ewaluacji	Powiązane wskaźniki produktu	Powiązane wskaźniki rezultatu	Działania podjęte lub planowane (opcjonalnie)	Numer badania
OPI	PI 1a	Projekty realizowane w ramach Działania 1.2 RPO WO 2014-2020 przyczyniają się do specjalizacji jednostek sektora B+R w regionie. Należy utrzymać ten trend. Może to korzystnie przełożyć się na sytuację szkół wyższych w obszarze pozyskiwania studentów i doktorantów, i budowania trwałych relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.	wszystkie	wszystkie	Planuje się zaprojektowanie działania skierowanego na wzmacnianie potencjału jednostek badawczo-rozwojowych sektora B+R w ramach inteligentnych specjalizacji regionalnych, premiującego dodatkowo kontynuację działań podjętych w okresie 2014-2020.	5
		Istotne będzie dalsze wspieranie działań mających na celu rozwój trwałej współpracy jednostek sektora B+R z przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie komercyjnego wykorzystania laboratoriów utworzonych w ramach Działania 1.2. RPO WO 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej ▪ inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju 	wszystkie	Zaprojektowanie działania skierowanego na wzmacnianie potencjału jednostek badawczo-rozwojowych sektora B+R w obszarze świadczenia usług dla sektora przedsiębiorstw, zwłaszcza przy wykorzystaniu infrastruktury B+R powstałej w ramach RPO WO 2014-2020.	5
	PI 1b	W latach 2021-2027 wdrożenie innowacji planuje tylko 65,5% badanych przedsiębiorstw. W większości przypadków prowadzona przez nie działalność innowacyjna nie jest oparta na działalności badawczo-rozwojowej.	wszystkie	wszystkie	Dalsze wspieranie przedsiębiorstw we wdrażaniu innowacji w ramach kolejnego okresu programowania, zwłaszcza w zakresie innowacji opartych na działalności badawczo-rozwojowej. Priorytetowo należy potraktować wsparcie dla przedsiębiorstw młodych.	5

	PI 1b	Interwencja w zakresie działalności B+R przedsiębiorstw nie wpłynęła istotnie na rozpoczęcie działalności B+R przez przedsiębiorstwa, które dotychczas nie podejmowały takiej działalności. Wyodrębnienie instrumentu wsparcia rozpoczęcia działalności B+R przedsiębiorstw dla podmiotów bez wcześniejszego doświadczenia.	wszystkie	wszystkie	Planuje się objęcie wsparciem doradczym przedsiębiorstwa, które wcześniej nie podejmowały działalności B+R, jednak nie należy zamykać się wyłącznie na pomoc dla przedsiębiorstw bez jakiegokolwiek doświadczenia. Pozostałe przedsiębiorstwa (które w przeszłości podejmowały działalność w obszarze B+R) często również potrzebują takiego wsparcia.	5
	PI 1b	Wsparcie działalności B+R+I w przypadku przedsiębiorstw w formie zwrotnej nie przynosi zakładanych rezultatów ze względu na ryzyko, jakim obciążone są tego typu projekty. Ze względu na ograniczone kompetencje przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R+I oraz wysokie ryzyko realizacji takich projektów rekomendowane jest wykorzystanie instrumentów dotacyjnych lub mieszanych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie ▪ liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje ▪ liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje ▪ inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) ▪ inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) 	wszystkie	Rekomendacja możliwa do wdrożenia w przypadku zgody KE na zastosowanie głównie wsparcia dotacyjnego w obszarze B+R. KE w nowej perspektywie finansowej rekomenduje szersze, niż w perspektywie 2014-2020, zastosowanie instrumentów finansowych.	5
OP I-II	PI: 1a, 3a, 3b	Wspieranie współpracy instytucjonalnej i biznesowej między miastami województw: opolskiego, dolnośląskiego i śląskiego, poprzez wspólne projekty (np. „unijne”), misje gospodarcze, inicjatywy uczelni, a także wzmocnienie oferty inwestycyjnej miast regionu.	nd	nd	Województwo opolskie już dziś przejmuje część inwestorów, którzy nie znajdują miejsca na zapelniających się rynkach np. Dolnego Śląska. Opolskie miasta, oprócz wolnych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych (nie tylko w SSE), muszą skoncentrować się na ofercie związanej z jakością siły roboczej (znaczenie uczelni wyższych i szkół zawodowych) oraz jakością życia. Poprzez współpracę z silnymi partnerami	16

					miasta Opolszczyzny powinny mieć ułatwiony dostęp do rynków, a przede wszystkim będą zdobywały doświadczenie i budowały przewagę komplementarne w stosunku do dwóch sąsiadujących regionów.	
OP II	PI 3a	33,6% (40) badanych firm nie zna oferty IOB z regionu. 16% spośród 119 korzystało z usług IOB z województwa. Współpraca u 14 spośród 19 podmiotów nie wpłynęła na prowadzenie/rozwijanie działalności B+R+I. Przedsiębiorstwa: <ul style="list-style-type: none"> wskazywały na problemy z procedurami i biurokracją, które zniechęcają do korzystania z usług IOB; postulują silniejszą promocję działań IOB i dotarcie z ofertą do firm przez bezpośredni kontakt; zgłaszają potrzebę większej wiedzy dotyczącej wprowadzania produktów na rynki. 	liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	wszystkie	Planuje się kontynuację wsparcia oferty usługowej IOB kierowanej do MŚP i dalszą realizację działań promujących i dostosowujących ofertę IOB do potrzeb przedsiębiorstw.	5
	PI 3a	Warunkiem skutecznego działania instytucji otoczenia biznesu jest specjalizacja oraz współpraca z różnymi podmiotami podczas realizacji inicjatyw. Rekomendowane jest zidentyfikowanie kluczowych IOB dla obszarów inteligentnej specjalizacji i wsparcie ich profesjonalizacji wraz z wymogami podjęcia aktywności wsparcia rozwoju danego obszaru specjalizacji.	liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	wszystkie	Zaplanowanie w ramach FEO 2021-2027 instrumentu wsparcia i specjalizacji IOB z ofertą dedykowaną poszczególnym obszarom inteligentnej specjalizacji, obejmującego również aktywności związane z sieciowaniem podmiotów w ramach tego obszaru.	5
	PI 3a	Woj. opolskie nie jest zdecydowanym liderem w przyciąganiu kapitału. W perspektywie do 2030 r. kluczowe znaczenie dla pozyskiwania inwestorów przez województwo będzie miała konkurencja wewnątrz krajowa. W związku z powyższym polityka regionalna powinna realizować systemowe podejście do kwestii napływu kapitału inwestycyjnego do województwa poprzez prowadzenie usystematyzowanego planu/programu wzrostu jego atrakcyjności inwestycyjnej, spójnego m.in. z nowo opracowaną strategią rozwoju województwa i regionalną strategią innowacji.	wszystkie	wszystkie	Planuje się opracowanie nowego programu lub aktualizację istniejących dokumentów, które pozwolą wprowadzić działania w zakresie wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej województwa opolskiego, zgodnego z regionalnymi dokumentami strategicznymi. Program powinien uwzględniać m.in. rozwiązania dla średniej i wysokiej jakości terenów inwestycyjnych, na których przez relatywnie długi czas nie ulokowano inwestycji.	4
	PI 3a	Większość terenów inwestycyjnych zlokalizowanych na terenie województwa cechuje się średnią jakością co oznacza, że posiadane przez nie niezbędne i wymagane przez inwestorów cechy np. uzbrojenie infrastrukturalne, wymagają uzupełnienia. W perspektywie do 2030 r. rekomenduje się	wszystkie	wszystkie	Planuje się rozpowszechnianie informacji o możliwości dofinansowania przez JST realizacji inwestycji mających na celu uzbrojenie terenów inwestycyjnych finansowanych ze środków zewnętrznych.	4

		kontynuowanie prac w zakresie wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej i podnoszenie jakości terenów inwestycyjnych poprzez wsparcie informacyjne. Mając na uwadze, że opolskie konkuruje o inwestora w szczególności w wymiarze wewnątrz krajowym brak tego typu działań może spowodować, iż dotychczas osiągnięte efekty w zakresie podnoszenia konkurencyjności regionu nie zostaną utrzymane.				
PI 3a		Oprócz wielkości, kształtu, poziomu uzbrojenia oraz objęcia terenu MPZP jednym z najważniejszych elementów podnoszących atrakcyjność terenów inwestycyjnych są drogi dojazdowe. Modernizacji wymaga prowadzący do nich system dróg gminnych i powiatowych.	wszystkie	wszystkie	Wprowadzenie do FEO 2021-2027 zapisów umożliwiających realizację inwestycji mających na celu poprawę jakości dróg lokalnych o charakterze dostępowym stanowiących brakujące połączenie zarówno do terenów inwestycyjnych jak i sieci TEN-T, co jest istotne nie tylko z punktu widzenia inwestorów, ale również mieszkańców i turystów.	4
PI 3a		W toku badania zdiagnozowano niedostatki panujące w gminnych systemach obsługi inwestora oraz ubogi charakter stosowanych zachęt inwestycyjnych. Do 2030 r. rekomenduje się udoskonalanie systemów obsługi inwestora na poziomie gminnym w szczególności poprzez: rozwój i upowszechnienie szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje pracowników gminy odpowiedzialnych za obsługę przed i po inwestycji oraz doradztwo produktowe w zakresie efektywnego stosowania zachęt inwestycyjnych oraz budowy i modernizacji gminnych stron internetowych poświęconych promocji gminy i terenów inwestycyjnych.	brak	wszystkie	Dalsza realizacja w ramach FEO 2021-2027 szkoleń w systemie popytowym (BUR). Zachowując ww. zasady, pracownicy gmin będą mieli możliwość, by z nich korzystać. Stosowne informacje będą upowszechniane podczas wdrażania programu. Rozpowszechniono raport wśród JST, które samodzielnie mogą wdrażać sformułowane dla nich sugestie odnośnie podnoszenia atrakcyjności w kontekście terenów inwestycyjnych.	4
PI 3a		Istotnym czynnikiem, który warunkuje podjęcie przez przedsiębiorców decyzji o zainwestowaniu, jest dostępność, w danej gminie, pracowników o kwalifikacjach przez nich pożądanach. W nowej perspektywie finansowej rekomenduje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje osób dostępnych na gminnych rynkach pracy, których kompetencje są niedostosowane do potrzeb potencjalnych inwestorów oraz rozpowszechnienie idei stypendiów relokacyjnych dla osób posiadających poszukiwane przez pracodawców kwalifikacje.	brak	wszystkie	Dalsza realizacja w ramach FEO 2021-2027 szkoleń w systemie popytowym (BUR). Podjęcie działań zw. z relokacją będzie możliwe, np. w ramach projektów własnych SWO (w różnych obszarach jego działalności). Stosowne informacje będą upowszechniane podczas wdrażania FEO 2021-2027. Dodatkowo raport z badania został przekazany JST, które samodzielnie mogą realizować działania podnoszące ich atrakcyjność inwestycyjną.	4
PI 3a		Stosunkowo duży odsetek zlokalizowanych w województwie opolskim terenów inwestycyjnych posiada więcej niż	wszystkie	wszystkie	Planuje się realizację działań promujących współpracę w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.	4

		jednego właściciela. W nowej perspektywie finansowej rekomenduje się, aby w zakresie prac związanych z przygotowaniem i dostosowaniem terenów inwestycyjnych do potrzeb inwestorów, promować współpracę w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, co potencjalnie zwiększy możliwości rozwoju terenów inwestycyjnych.				
PI 3a	Zrealizowane badania pokazują, że poziom współpracy pomiędzy zlokalizowanymi na terenach inwestycyjnych firmami z sektora MŚP a działającymi w woj. opolskim dużymi przedsiębiorstwami jest niski. W nowej perspektywie finansowej rekomenduje się wspieranie tworzenia sieci współpracy firm z sektora MŚP z dużymi przedsiębiorstwami.	brak	wszystkie	Planuje się kontynuację działań mających na celu wspieranie współpracy oraz partnerstw pomiędzy firmami z sektora MŚP a dużymi przedsiębiorstwami w układzie wewnątrzregionalnym.	4	
PI 3b	Wsparcie dotyczące internacjonalizacji działalności jest oczekiwane ze strony przedsiębiorstw. Wsparcie z tego działania przyczyniło się m.in. do wzrostu współpracy, zmian w zakresie modelu biznesowego czy też rozpoczęcia / intensyfikacji aktywności na rynku zagranicznym.	wszystkie	wszystkie	Planuje się kontynuować wspieranie działań związanych z internacjonalizacją działalności.	5	
PI 3b	W efekcie pandemii COVID-19 oraz towarzyszących jej sektorowych ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej skutkujących ograniczeniami sprzedaży przedsiębiorstwa z województwa opolskiego starały się aktywnie działać na rzecz poszukiwania nowych rynków zbytu zarówno krajowych, jak i zagranicznych.	wszystkie	wszystkie	Dalsze wspieranie przedsiębiorstw (gł. mikro) w zakresie podnoszenia kompetencji promocyjno-marketingowych.	5	
PI 3c	Poddziałanie 2.1.2 dotyczące wsparcia TIK w przedsiębiorstwach cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem przedsiębiorstw. Ponadto realizowane projekty przyczyniały się do uzyskania szeregu dodatkowych korzystnych efektów (np. wzrost zatrudnienia, wprowadzenie nowych produktów, wysoką efektywność kosztową).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie ▪ liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje ▪ inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) 	wszystkie	Planowana jest kontynuacja wsparcia w zakresie wdrażania TIK w MŚP.	5	

	PI 3c	Działania związane z wykorzystaniem TIK najczęściej ograniczają się do obszaru zarządzania, komunikacji i reklamy. Nowoczesna gospodarka w coraz większym stopniu opierać się musi na rozwiązaniach cyfrowych stosowanych również do procesów produkcyjnych. Ukierunkowanie wsparcia w zakresie wykorzystania rozwiązań cyfrowych w procesach produkcji mających na celu rozwój Przemysłu 4.0.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach ▪ liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku ▪ liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy 	wszystkie	Zgodnie z perspektywą na lata 2021-2027 przewiduje się kierunkowanie działań MŚP w dążeniu do przekształcenia względem Przemysłu 4.0, a nie wskazywanie odrębnego typu wsparcia. Nie planuje się wydzielenia alokacji na inwestycje dotyczące wdrażania rozwiązań przemysłu 4.0.	
	PI 3c	Wyniki badań wskazują, że najmniejsze podmioty dysponują relatywnie prostymi potrzebami w zakresie wsparcia (m.in. w zakresie wdrażania TIK czy tworzenia nowej oferty produktowej/usługowej). Natomiast ich wnioski na stosunkowo niewielkie kwoty przepadają na listach rankingowych w porównaniu do dużych, wielomilionowych projektów. Uzasadnione może być wydzielenie wsparcia / alokacji dla mikroprzedsiębiorstw, np. poprzez adekwatne zapisy regulaminów naborów na etapie wdrożenia programu.	wszystkie	wszystkie	Nie planuje się wydzielenia alokacji dla mikroprzedsiębiorstw, ponieważ powstają trudności z osiągnięciem założonych celów. Planuje się jedynie określenie maksymalnej kwoty wsparcia – rozwiązanie to doprowadzi do rozproszenia środków finansowych na większą ilość podmiotów zainteresowanych wsparciem.	5
OP III	PI 4e	W zakresie upowszechnienia rozwiązań transportu niskoemisyjnego zidentyfikowano barierę polegającą na braku przydomowych źródeł energii elektrycznej, magazynów energii i przydomowych stacji zasilania aut elektrycznych. Upowszechnienie i dofinansowanie tych rozwiązań silnie zwiększy zainteresowanie autami elektrycznymi i silnie przyczyni się do rozwoju transportu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego.	brak	wszystkie	Przeznaczenie środków w tym z FEO 2021-2027 na wsparcie przydomowej infrastruktury do zasilania i magazynowania energii na rzecz transportu nisko i zero emisyjnego. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: renowację i aktualizację FEO 2021-2027.	1
	PI 4a, 4c, 4b, 6e	Jedną z ważniejszych barier dla przyjęcia regionalnego planu rozwoju energetyki odnawialnej i strategii na rzecz zeroemisyjności regionu jest niejasna rola w systemie energetycznym kraju i regionu Elektrowni Opole i jej zmiana w horyzoncie czasowym do 2030, 2040 i 2050. Rządowe plany rozwoju energetyki jądrowej oraz wycofania się z węgla nie są jasne.	nd	nd	Rozstrzygnięcie w polityce energetycznej Polski roli i perspektywy czasowej dla Elektrowni Opole w systemie energetycznym krajowym i regionalnym. Uzgodnienie polityki energetycznej także na poziomie regionalnym. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: akcentowanie potrzeby aktualizacji Polityki energetycznej Polski	1

OP III i OP V	PI 4e, 4c, 4b, 6e	Poszczególne rodzaje interwencji w ramach osi III i V RPO WO 2014-2020 znacząco różniły się pod względem efektywności kosztowej. Jednocześnie w kończącej się perspektywie finansowej najwięcej środków przeznaczono na działania, których efektywność kosztowa jest najmniejsza.	wszystkie	wszystkie	Zaplanowano zwiększenie alokacji finansowej w porównaniu z perspektywą finansową 2014-2020 alokacji finansowej na interwencje, które cechują się najwyższą efektywnością kosztową (poprawa efektywności energetycznej budynków, w tym wymiana źródeł ciepła).	1
	PI 4e, 4c, 4b, 6e	System oceny projektów, a w szczególności kryteria oceny projektów z zakresu transportu, w zbyt małym stopniu motywowały do formatowania projektów efektywnych kosztowo z punktu widzenia realizacji celów środowiskowych. Potrzebne jest większe powiązanie uzyskiwanych efektów środowiskowych (redukcji CO2, redukcji PM10, redukcji PM2.5, redukcji BaP, redukcji zużycia nieodnawialnej EP), w stosunku do alokowanych nakładów finansowych.	wszystkie	wszystkie	Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadzenie w kryteriach wyboru projektów kryteriów efektywności kosztowej uzyskiwania efektów środowiskowych a w przypadku działań, w których były już stosowane (5.5), zwiększenie ich rangi. ▪ opracowanie metodyki wyliczania efektów środowiskowych (redukcja CO2, redukcja PM10, redukcja PM2.5, redukcja BaP, redukcja zużycia nieodnawialnej EP), w szczególności możliwych do przyjęcia wskaźników emisji, tak, aby deklarowane przez wnioskodawców efekty można było obiektywnie porównywać i wyłaniać projekty najefektywniejsze. 	1
	PI 4c, 6e	Z punktu widzenia celów środowiskowych najbardziej skutecznym i efektywnym kosztowo działaniem była modernizacja energetyczna indywidualnych budynków mieszkalnych, w tym wymiany źródeł ciepła dlatego powinno być ono kontynuowane. Jednocześnie zastosowane w RPO WO 2014-2020 rozwiązanie polegające na dopuszczeniu tzw. montażu finansowego, łączącego środki regionalne, gminne oraz rządowego programu Czyste Powietrze, przyczyniło się do skutecznego działania na rzecz poprawy jakości powietrza, uruchamiając efekt synergii. Analiza przypadków wykazała natomiast, że istnieją skuteczne zabezpieczenia przed podwójnym finansowaniem. Dlatego należy zniwelować sztuczne bariery administracyjne wynikające z tzw. demarkacji środków.	wszystkie	wszystkie	Umożliwienie finansowania i montażu finansowego ze środków strukturalnych w tym FEO 2021-2027 interwencji energetycznych (wymian źródeł ogrzewania, termomodernizacji) również w indywidualnych budynkach mieszkalnych. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: renegeocjacje i aktualizacja FEO 2021-2027	1
	PI 4c, 6e	Wśród barier ograniczających możliwości zastosowania rekomendacji do FEO zidentyfikowano niespójne lub niejasne stanowisko KE w zakresie wspierania i wdrażania polityki	wszystkie	wszystkie	Zintegrowanie wymagań dla przygotowania projektów obejmujących interwencje energetyczną budynków mieszkalnych i	1

		„Fala renowacji”. Z jednej strony polityka ta postuluje dwukrotne zwiększenie podejmowanych działań na rzecz modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych do 2030 r., z drugiej strony w trakcie negocjacji programu regionalnego stawiane są wymagania, aby wszystkie modernizacje oprócz o audyty energetyczne (których przygotowanie jest nieracjonalne kosztowo, a dodatkowo nie pozwalają one na porównywanie efektów z punktu widzenia celów poprawy jakości powietrza). Rozwiązaniem korespondującym z postulowanymi przez KE „paszportami remontowymi” mogą być uproszczone oceny energetyczne.			komunalnych z wymaganiami i kierunkami „Fali renowacji” i „paszportami remontowymi”. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: renowacje i aktualizacja FEO 2021-2027	
OP V	PI 6e	Z przeprowadzonej analizy wynika, że korzystny wpływ na efektywność, trafność i skuteczność działania 5.5 miało oparcie realizowanych projektów w ramach OP V o montaż finansowy łączący środki z różnych źródeł (RPO WO 2014-2020, budżet gminy, budżet powiatu, środki rządowego programu Czyste Powietrze, wkład własny beneficjenta końcowego). W rezultacie stosowania montażu finansowego, w którym każdy z interesariuszy wносił swoje oczekiwania do projektu, przedsięwzięcia te były lepiej przemyślane koncepcyjnie i organizacyjnie (wymagały wielokierunkowego i wielokryterialnego przeanalizowania). Jednocześnie dla Instytucji Zarządzającej takie projekty stawały się najatrakcyjniejsze pod względem efektywności kosztowej (zmniejszenie udziału dofinansowania przy jednoczesnym uzyskaniu optymalnego efektu redukcji emisji)	wszystkie	wszystkie	Utrzymanie, przy zachowaniu minimalnego poziomu wkładu własnego, możliwości łączenia środków z różnych źródeł (montaż finansowy) w działaniach związanych z modernizacją energetyczną budynków mieszkalnych. Wprowadzenie możliwości łączenia środków i finansowania projektów z różnych źródeł w projektach poprawy efektywności energetycznej w MŚP. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: wprowadzenie odpowiednich zapisów do regulaminów konkursów.	1
	PI 6e	Z przeprowadzonej analizy pilotażowego naboru do działania 5.5 wynika, iż przyjęte rozwiązanie w zakresie oceny spełnienia minimalnych wymagań energetycznych (tzw. uproszczone oceny energetyczne) znacznie zredukowało wymagania i bariery udziału w projektach beneficjentów końcowych. Dodatkowo względem audytów energetycznych to rozwiązanie pozwoliło na pełniejsze określenie efektów środowiskowych interwencji (redukcja PM10 i BaP, czego nie zapewniają audyty energetyczne). Jednocześnie analiza wykazała, że większość wspartych inwestycji dotyczyła nowych źródeł na paliwa kopalne (gaz, węgiel), a odsetek wspieranych źródeł OZE (pompy ciepła, PV, biomasa) był niewielki, co w świetle polityki dążenia do niskoemisyjności stanowi ryzyko wprowadzenia beneficjenta w tzw.	wszystkie	wszystkie	Wzmocnienie i upowszechnienie rozwiązań w zakresie uproszczonych ocen energetycznych. Wdrożenie metodyki uproszczonych audytów energetycznych. Wzmocnienie premiowania dla źródeł opartych o OZE w zakresie działań związanych z modernizacją energetyczną budynków mieszkalnych Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: ▪ dostosowanie kryteriów dostępowych, tj. oceny spełnienia minimalnych wymagań energetycznych i powiązanie ich z wymaganiami strategii „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja	1

		ślepa uliczkę inwestycyjną (czyli konieczność ponownej zmiany źródła ciepła przed zużyciem technicznym urządzenia).			<p>budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia” oraz wymaganiami dyrektywy EPBD;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowanie metodyki uproszczonych audytów energetycznych na potrzeby inwestycji w lokalach komunalnych, tak aby obniżyć koszty przygotowywania projektu a jednocześnie umożliwić porównywanie złożonych wniosków pod kątem celów poprawy jakości powietrza (redukcja PM10, redukcja PM2.5, redukcja BaP); ▪ rozszerzenie zakresu uproszczonych ocen energetycznych o oceny porealizacyjne potwierdzające efekty rzeczowe i ekologiczne. 	
OP VII	PI 8(i); 8(iii)	<p>Obserwowana przed pandemią COVID-19 poprawa sytuacji na opolskim rynku pracy skutkowałą zmniejszaniem się populacji końcowych odbiorców i była istotnym źródłem ryzyk dla rekrutowania do projektów. Przebieg pandemii wskazuje, że kryzys wywołany przez COVID-19 wpłynie na rynek pracy i doprowadzi do wzrostu bezrobocia. W związku z tym bardziej niż dotychczas zróżnicowana będzie grupa odbiorców wsparcia. Oprócz bezrobotnych o niskich kwalifikacjach, będą w niej także osoby posiadające określone kwalifikacje zawodowe oraz doświadczenie w prowadzeniu własnej firmy.</p>	wszystkie	wszystkie	<p>Planowane zróżnicowanie pakietów wsparcia i poszerzenie grupy odbiorców. Ww. planuje się osiągnąć gł. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uwzględnienie w grupie docelowej projektów aktywizacji zawodowej absolwentów szkół średnich i wyższych oraz osób poniżej 30. roku życia, oraz osób, które jeszcze niedawno były osobami aktywnymi zawodowo a stały się bezrobotnymi w wyniku kryzysu gospodarczego wywołanego COVID-19; ▪ sprofilowanie przyszłych interwencji, aby PUP-y mogły być beneficjentami wsparcia kierowanego zarówno do osób bezrobotnych, jak i biernych zawodowo oraz pracujących o niskich dochodach i posiadających niestabilną sytuację na rynku pracy; ▪ przeprowadzenie analizy pozwalającej rozpoznać przyczyny bierności zawodowej zróżnicowanych grup wsparcia oraz zidentyfikować adekwatne formy aktywizacji zawodowej do sytuacji i potrzeb osób biernych zawodowo. 	7

	PI 8(i); 8(iii)	<p>Wysoką skutecznością cechują się działania związane z zakładaniem działalności gospodarczej, jeśli kierowane są do osób cechujących się silną motywacją, kreatywnych, mających pomysły, predyspozycje oraz wysokie kompetencje. Natomiast niższą kierowane do osób długotrwale bezrobotnych. Trudności dotyczą zapewnienia odpowiedniej psychologicznej diagnozy osobom ubiegającym się o wsparcie, ważnej dla opracowania indywidualnej ścieżki wychodzenia z bezrobocia, jak również długotrwałego psychologicznego wsparcia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pracujących, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób pracujących, łącznie z prowadzonymi działalnością na własny rachunek, po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej ▪ liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego 	<p>Aby zwiększyć skuteczność wsparcia w perspektywie finansowej 2021-2027 planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zindywidualizować podejście aktywizacyjne kierowane do osób długotrwale bezrobotnych i uwzględnić w nim badanie predyspozycji biznesowych; ▪ kwalifikować osoby długotrwale bezrobotne bez wymaganych minimalnych predyspozycji do projektów realizowanych w ramach działań związanych z włączeniem społecznym i ukierunkowanych na tworzenia nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, co pozwoli na dłuższe wsparcie tych osób przez takich specjalistów, jak: psycholog, mentor, coach. i tym samym zwiększy szansę na osiągnięcie zamierzonych rezultatów. <p>W działaniach związanych z zakładaniem działalności gospodarczej obejmować wsparciem osoby zdeterminowane do prowadzenia działalności gospodarczej i posiadające odpowiednie predyspozycje, co zwiększy szansę na przetrwanie nowo powstałych podmiotów na rynku pracy.</p> <p>Powyższe planuje się osiągnąć poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadzenie zapisów do dokumentów programowych/ operacyjnych obligujących podmioty realizujące projekty z zakresu rynku pracy i włączenia społecznego do stosowania procedury wsparcia i kryteriów doboru grup docelowych; ▪ zacieśnienie współpracy instytucji rynku pracy z podmiotami realizującymi działania ukierunkowane na wsparcie 	7
--	--------------------	--	--	--	--	---

					osób długotrwale bezrobotnych w obszarze włączenia społecznego (w RPO WO 2014-2020 Działanie 8.3.).	
PI 8(i); 8(iii)	Ze względu na demograficzne uwarunkowania sytuacji panującej na regionalnym rynku pracy, wysoki odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz fakt, że w warunkach kryzysu gospodarczego wywołanego przez COVID-19 osoby 50+ mogą być częściej narażone na utratę zatrudnienia oraz mają dużo mniejsze szanse na ponowne podjęcie pracy, niż osoby z innych kategorii wiekowych w ramach RPO WO 2021-2027 poszerzenia wymagają działania służące wsparciu tej grupy.	liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	brak		W stosunku do aktywizacji zawodowej osób w wieku 50 lat i więcej planuje się: <ul style="list-style-type: none"> ▪ stosowanie kryteriów premiujących projekty zakładające większy udział osób w wieku 50+; ▪ kierowanie do tej grupy dedykowanych, adekwatnych i silnie motywujących instrumentów wsparcia; ▪ powiązanie tematyki kursów zawodowych ze szkoleniami z zakresu obsługi komputera i jego urządzeń zewnętrznych w przypadku zdiagnozowania braku podstawowych kompetencji cyfrowych. 	7
PI 8(i); 8(iii)	Na wysokim poziomie (wzrastającym w okresie wdrażania RPO WO 2014-2020) utrzymuje się odsetek bezrobotnych i biernych zawodowo kobiet. Skutki prognozowanego kryzysu wywołanego COVID-19 będą szczególnie dotkliwe dla kobiet m.in. ze względu na znaczny udział kobiet w zatrudnieniu w branżach najbardziej dotkniętych kryzysem, np. handel detaliczny hotelarstwo, gastronomia.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pozostających bez pracy, 	brak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób pracujących, łącznie z prowadzonymi działalnością na własny rachunek, po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób 	W stosunku do aktywizacji zawodowej kobiet planuje się: <ul style="list-style-type: none"> ▪ dalsze stosowanie kryteriów premiujących projekty zakładające większy udział kobiet; ▪ kierowanie do tej grupy dedykowanych, adekwatnych i silnie motywujących instrumentów wsparcia; ▪ uwzględnienie specyficznych potrzeb kobiet w działaniach aktywizacji zawodowej podejmowanych w regionie w związku z prognozowanym kryzysem gospodarczym wywołanym COVID-19. 	7

			<p>które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie</p>	<p>biernych zawodowo objętych wsparciem w programie)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łączenie z pracującymi na własny rachunek) (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) 		
PI 8(i); 8(iii)	<p>Pomimo wzrastającego zainteresowania wsparciem w formie mikropożyczek oraz dające się zaobserwować duże zainteresowanie, oraz „gospodarczą gotowość” wśród osób poniżej 30 roku życia realizowane w RPO WO 2014-2020 wsparcie w formie finansowych instrumentów zwrotnych było ograniczone ze względu na dwa kryteria: barierę wieku (powyżej 30 lat) oraz status osoby bezrobotnej. Z kolei w przypadku wsparcia w formie finansowych instrumentów bezzwrotnych czynnikiem ograniczającym ich efektywność jest brak w obowiązującej metodologii możliwości różnicowania stawek dofinansowania, co niejednokrotnie uniemożliwia uruchomienie obiecujących biznesplanów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie ▪ liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów 	brak	<p>Aby zwiększyć skuteczność wsparcia planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odpowiednie sprofilowanie grupy odbiorców, z uwzględnieniem przedsiębiorczych osób pracujących, absolwentów szkół średnich i wyższych oraz osób poniżej 30. roku życia, a także osób, które stały się bezrobotnymi w wyniku kryzysu gospodarczego wywołanego COVID-19 w tym w szczególności tych, które posiadają doświadczenie w prowadzeniu firmy; ▪ wprowadzenie zróżnicowanych kwot dotacji dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w oparciu o metodologię określania stawki jednostkowej na podstawie wskaźnika, którym jest liczba tworzonych nowych miejsc pracy oraz zniesienie 12-miesięcznej karencji wymogu utrzymania firmy na rynku dla osób, które były zmuszone zlikwidować lub zawiesić działalność gospodarczą w wyniku COVID-19; 	7	

			<p>zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób pracujących, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podwyższenie kwoty pożyczek oraz wprowadzenie systemu dotacyjno-pożyczkowego, zwiększającego trwałość działalności gospodarczej, poprzez dwuetapowy system jej finansowania (dotacja na rozpoczęcie działalności, a następnie pożyczka na wsparcie dalszego rozwoju firmy) a także zapisów dających możliwość umorzenia części pożyczki w sytuacji wydłużonej trwałości firmy (przekraczającej okres 2 lat). 	
PI 8(i)	<p>Pomimo dużej popularności i skuteczności wsparcia w formie staży, w związku z dostępnością różnych świadczeń (np. 500+) wysokość stypendiów stażowych dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo przestała być atrakcyjna, co stanowi częsty powód rezygnacji ze wsparcia. Ponadto wynikająca z uwarunkowań ustawowych różnica w wysokości stypendiów stażowych udzielanych przez PUP i podmioty komercyjne powoduje, że zdecydowanie niższe stypendia w PUP są mało atrakcyjne wobec ich odpowiednika w działaniach realizowanych przez podmioty komercyjne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny 	<p>W odniesieniu do stypendiów stażowych planuje się zrównanie wysokości stypendiów stażowych udzielanych w działaniach realizowanych przez PUP i podmioty komercyjne poprzez podniesienie wysokości stypendiów w działaniach realizowanych przez PUP, przyjmując jako punkt odniesienia zmienną wartość minimalnego krajowego wynagrodzenia na umownym poziomie 80,0%.</p>	7	

				<p>rachunek) (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie)</p>		
PI 8(i)	<p>Planowanie działań aktywizacji zawodowej utrudnia obserwowana w ostatnich latach duża dynamika zmian na krajowym i regionalnym rynku pracy, która uniemożliwia precyzyjne przewidywanie procesów w dłuższej perspektywie czasowej (np. w zakresie zapotrzebowania na konkretne rodzaje zawodów), co skutkuje nieustannie zmieniającą się proporcją różnych grup w strukturze docelowych odbiorców wsparcia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie ▪ liczba migrantów powrotnych oraz 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie) ▪ liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny 	<p>W związku z potrzebą niwelowania problemu niedopasowania strukturalnego na rynku pracy planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uelastycznienie interwencji w zakresie aktywizacji zawodowej poprzez dobór form wsparcia w oparciu o system popytowy, co pozwoli relatywnie szybko reagować na bieżące potrzeby strony popytowej i podażowej i zapewni bardziej trafny sposób operowania interwencją na zmieniającym się rynku pracy oraz w sytuacji prognozowanych radykalnych zmian wywołanych kryzysem gospodarczym (COVID-19); ▪ zwiększenie skali konkursów w zakresie aktywizacji zawodowej dedykowanych tzw. małym projektom (np. lokalne stowarzyszenia, Koła Gospodyń Wiejskich); ▪ uwzględnienie w szerszym zakresie potrzeb edukacji ustawicznej osób z wyższym wykształceniem, biorąc pod uwagę inteligentne specjalizacje w regionie opolskim. 	7	

			<p>imigrantów objętych wsparciem w programie</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy objętych wsparciem w programie 	<p>rachunek) (wskaźnik referencyjny: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie / liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie)</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy objętych wsparciem w programie) 		
PI 8(i)	<p>Generalnemu spadkowi bezrobocia w województwie opolskim towarzyszyło zjawisko wydłużania się czasu trwania bezrobocia. Świadczy o tym znaczący przyrost odsetka bezrobotnych, zarejestrowanych nieprzerwanie co najmniej 12 miesięcy. Następstwem długotrwałego bezrobocia jest obniżenie motywacji do zmiany własnej sytuacji, co na poziomie realizacji programów wspierających osoby bez zatrudnienia przyczynia się dalszemu zmniejszeniu grupy potencjalnych beneficjentów.</p>	nd	nd	<p>Wnioskowanie o wprowadzenie (na poziomie krajowym):</p> <ul style="list-style-type: none"> narzędzi diagnozujących zagrożenie długotrwałym bezrobociem w systemie Publicznych Służb Zatrudnienia; narzędzi z zakresu doradztwa psychologicznego w Publicznych Służbach Zatrudnienia, które w dłuższej perspektywie czasu powinny kształtować motywację do zmiany sytuacji na rynku pracy przyszłych beneficjentów wsparcia; obligatoryjnego wsparcia psychologicznego dla długotrwale bezrobotnych uczestników projektów. 	14	
PI 8(i)	<p>Procesy demograficzne związane z niską dzietnością i odpływem migracyjnym przebiegają w regionie opolskim w stopniu bardziej intensywnym niż w kraju. Ponadto prognozowany kryzys gospodarczy wywołany przez pandemię CO-</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie 	brak	<p>Aby przeciwdziałać dalszemu wyludnianiu się województwa. koniecznym jest zastosowanie mierzalnych a przez to potencjalnie skutecznych instrumentów, które</p>	7	

		VID-19 spowoduje nasilenie się procesów migracji i reemigracji. Depopulacja jest zatem głównym problemem rozwojowym województwa opolskiego.	<ul style="list-style-type: none"> liczba migrantów powrotnych oraz imigrantów objętych wsparciem w programie 		<p>mogą przekonywać do zamieszkania w regionie oraz przeciwdziałać ponownej emigracji. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez wprowadzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> bonu mieszkaniowego i bonu na wynagrodzenie dla młodych osób (m.in. absolwentów) jako zachęta do pozostania w regionie; bonu relokacyjnego dla osób posiadających przydatne dla regionu kompetencje, przybywających i/lub powracających z zagranicy oraz z innych regionów kraju (migranci oraz reemigranci) oferujących możliwość wykorzystania posiadanego cennego <i>know-how</i> na opolskim rynku pracy (założenie firmy, stworzenie nowych miejsc pracy, posiadanie deficytowych kompetencji itp.). 	
	PI 8(iv)	Nierównomierny dostęp do opieki żłobkowej.	nd	nd	Dalsze wzmocnienie infrastruktury opieki żłobkowej poprzez: zwiększenie liczby miejsc oraz wydłużenie godzin pracy, tworzenie nowych placówek, bądź też poprzez rozwój innych form (np. opiekunów Dziennych).	14
OP VIII	PI 9(iv)	Zaplanowane w Działaniu 8.1 interwencje, których celem była poprawa dostępności do usług zdrowotnych i opiekuńczych okazały się skuteczne i odpowiedziały na zidentyfikowane problemy. Ponadto w świetle obserwowanych trendów demograficznych należy stwierdzić ze zapotrzebowanie na tego typu usługi będzie rosnąć.	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie liczba osób objętych usługami zdrowotnymi w programie liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które deklarują wzrost jakości życia dzięki interwencji EFS liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu 	Kontynuacja dotychczasowych działań przyczyniających się do poprawy dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i opiekuńczych w tym gł. tych ukierunkowanych na kształcenia kadr medycznych. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: <ul style="list-style-type: none"> rozwój usług zdeinstytucjonalizowanych świadczonych w środowisku lokalnym osób potrzebujących i ukierunkowanych na wsparcie grup defaworyzowanych (osoby starsze i niesamodzielne, zwłaszcza z obszarów wiejskich oraz osoby z niepełnosprawnościami); rozwój usług skierowanych do osób przewlekle chorych w tym z problemami zdrowotnymi po przejściu COVID- 	2

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie ▪ liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystentkami i opiekunkami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie ▪ liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych w programie ▪ liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzonymi działalnościami na własny rachunek) po opuszczeniu programu ▪ liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie ▪ liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystentek i opiekunek istniejących po zakończeniu projektu ▪ liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu 	<p>19 np. usługi rehabilitacyjne, opieka hospicyjna, opieki długoterminowa;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój usług skierowanych do osób wymagających pomocy psychiatrycznej lub psychologicznej np.: w zakresie pomocy w podtrzymywaniu kondycji psychofizycznej, specjalistyczne usługi terapeutyczne; ▪ rozwój usług w zakresie opieki wychowawczej np.: w zakresie zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, opieki higieniczno-sanitarnej; ▪ wspieranie układów organizacyjnych - pielęgniarstwa i opieki; ▪ wprowadzenie systemu zachęt dla studentów na pożądanym kierunku medycznych (lekarski, pielęgniarstwo, ochrona zdrowia publicznego) w postaci wsparcia socjalnego: dodatki mieszkaniowe, refundacja kosztów przeprowadzki, oraz udziału w konferencjach, stażach, stypendiach naukowych, dydaktycznych itp.; ▪ promocję i organizację szkoleń, kursów, studiów podyplomowych służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych przez personel medyczny, jak i osoby podejmujące pracę w sektorze opieki zdrowotnej. 	
PI 9(iv)	W warunkach starzejącej się populacji wzrastać będzie widoczny już obecnie deficyt kadr sektora ochrony zdrowia. Działanie ma na celu zwiększenie liczby lekarzy, którzy dzięki stypendiom, stażom i innym instrumentom zwiążą się z regionem.	nd	nd	Opracowanie kompleksowej oferty dla studentów i absolwentów Wydziału Lekarskiego UO - promocja kierunku wraz z zapewnieniem dodatkowych stypendiów i miejsc realizacji stażu w regionie. Realizacja zalecenia poprzez wprowadzenie zapisów umożliwiających realizację wsparcia	12

					dla studentów, czy też kadry medycznej do programu unijnego na lata 2021-2027.	
PI 9(iv)	Starzenie się populacji jest głównym czynnikiem wzrostu liczby osób zależnych, wymagających stałej opieki. Chcąc unikać instytucjonalizacji owej opieki, niezbędne są działania wzmacniające potencjał opiekunów rodzinnych	nd	nd	nd	Utworzenie jednostek dostarczających usługi „wytchnieniowe” przez PCPR lub przez inne podmioty - działanie umożliwiające osobom opiekującym się osobami długotrwale obłożnie chorymi zastępstwo raz na miesiąc na kilka godzin lub raz na 2 lata w dłuższym zakresie (do 2 tygodni), umożliwiające załatwienie spraw własnych, uczestnictwo w życiu rodzinnym, towarzyskim czy wyjazd na urlop. Dalsza realizacja działań w okresie 2021-2027 skierowanych dla seniorów.	12
PI 9(iv)	W związku z dynamiczną sytuacją panującą w rodzinach zastępczych, w tym usamodzielnianiem się wychowanków i opuszczaniu przez nich pieczy, przyjmowaniem na ich miejsce kolejnych dzieci (będących na różnym etapie rozwoju i w innym wieku, mierzących się z innymi zaburzeniami), ważne jest systematyczne szkolenie i podnoszenie kwalifikacji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrekcji i pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego.	liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie	liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu		Kontynuacja wsparcia w zakresie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym kształcenia kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne oraz umożliwienie ciągłego podnoszenia kompetencji w zakresie pełnienia pieczy zastępczej poprzez dostęp do szkoleń, warsztatów, doradztwa indywidualnego i grupowego, superwizji umożliwiających zdobycie nowych umiejętności, jak również aktualizowanie już posiadanej wiedzy również po zakończeniu wsparcia. Ważna jest też intensyfikacja działań informacyjnych w zakresie propagowania idei pieczy zastępczej oraz promocji idei rodzicielstwa zastępczego.	2
PI 9(iv)	Dzieci opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze częściej doświadczają kłopotów z usamodzielnieniem i przystosowaniem do życia, niż te, które wychowywały się w rodzinach adopcyjnych i zastępczych. Wyniki panelu ekspertów pokazały, że jednocześnie potrzebne jest wsparcie osób wychodzących z pieczy zastępczej, które nie będzie pozwalało na dowolną konsumpcję, lecz będzie to wsparcie ukierunkowane.	brak	brak		Realizacja projektów koncentrujących się na wsparciu z wychodzenia z pieczy zastępczej, zwłaszcza instytucjonalnej, w tym zapewnienie wsparcia psychologicznego, kompetencyjnego, przygotowującego do odnalezienia się w nowej sytuacji, wsparcia w radzeniu sobie z wyzwaniami dnia codziennego, pomoc i profesjonalne doradztwo w wyborze ścieżki zawodowej, zgodnie z indywidualnymi potrzebami (minimum 12 miesięcy po zakończeniu wsparcia).	2

PI 9(iv)	Województwo opolskie należy do regionów kraju o niskich wskaźnikach określających zasięg ubóstwa (zwłaszcza wg relatywnej i wg ustawowej granicy ubóstwa). Dobre i stabilne warunki życia mieszkańców wpływają również na niski i malejący udział liczby ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej. Wśród powodów udzielenia pomocy – podobnie jak w latach poprzednich, dominuje bezrobocie i ubóstwo (zwłaszcza w powiatach: głubczyckim, nyskim i prudnickim), wysoki jest także udział w strukturze klientów pomocy społecznej rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (w tym: najbardziej w powiecie brzeskim, głubczyckim i krapkowickim). Ponadto – od wielu lat utrzymuje się na stałym i wysokim poziomie (prawie 62%) udział osób, które długotrwale korzystają ze świadczeń pomocy społecznej (w tym najbardziej w powiecie brzeskim, strzeleckim i głubczyckim). Jednocześnie – najbardziej skuteczne formy wsparcia, takie jak praca socjalna, czy kontrakt socjalny, stosowane są w niewielkim zakresie (kontraktem socjalnym objęto 5% klientów OPS). Wynika to głównie z niewystarczającej liczby zatrudnionych pracowników (pracowników socjalnych, specjalistów, doradców, terapeutów, asystentów rodziny oraz osób niesamodzielnych).	nd	nd	<p>W okresie 2021-2027 interwencja winna zmierzać do:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwoju usług społecznych dla osób i rodzin w największym stopniu zagrożonych wykluczeniem (zwiększenie liczby usług aktywizujących i wspomagających oraz liczby ośrodków kompleksowego wsparcia, łączących elementy aktywizacji zawodowej i społecznej (doradztwo zawodowe i prawne, praca socjalna, wsparcie psychologiczne, zdrowotne); ▪ rozwoju kadr pomocy społecznej (tworzenie zachęt dla samorządu terytorialnego do zwiększenia zatrudnienia pracowników socjalnych i in. specjalistów); ▪ wzmocnienia koordynacji działań wielu sektorów (ryнку pracy i pomocy społecznej, ochrony zdrowia i oświaty); ▪ unowocześnienia form kształcenia oraz doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej. 	14
PI 9(i)	W okresie 2014-2020 zjawisko wykluczenia społecznego w regionie uległo znaczącemu ograniczeniu. Złożyło się na to wiele różnego rodzaju czynników, począwszy od dobrej koniunktury gospodarczej, poprzez spadek bezrobocia i wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto, kończąc na uruchomieniu rządowego programu wspierającego rodziny (program Rodzina 500 plus). Zaobserwowany trend pociąga za sobą ograniczenie zasobu potencjalnych odbiorców wsparcia do osób z licznymi dysfunkcjami społecznymi, wymagających złożonych i długotrwałych działań w ramach aktywnej integracji.	wszystkie	wszystkie	Uwzględnienie w latach 2021-2027 wyższego kosztu jednostkowego wsparcia osób biernych zawodowo w celu uzyskania wymiernego efektu zatrudnieniowego. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez oszacowanie wartości docelowej wskaźnika: „Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie” w wysokości wynikającej z min. 10% wyższego kosztu jednostkowego (po uwzględnieniu wskaźników inflacji) niż wynikającego z doświadczeń RPO WO 2014-2020 i skierowanie w ten sposób zwiększonego wsparcia na rozpoznane potrzeby do zidentyfikowanych grup potencjalnych beneficjentów.	2

	PI 9(iv); 9(i)	Potrzeba objęcia wsparciem w działaniach 8.1 i 8.2 obywateli państw trzecich (w tym szczególności uchodźców z Ukrainy).	wszystkie	wszystkie	Utrzymanie wsparcia dla obywateli państw trzecich (w tym szczególności uchodźców z Ukrainy), w tym zastosowanie form przeciwdziałających bądź minimalizujących wykluczenie społeczne cudzoziemców (m.in. działania w zakresie włączenia imigrantów do rynku pracy, działania w zakresie integracji społeczno-kulturowej, np. kursy językowe, wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz cudzoziemców).	2
	PI 9(v)	Przedsiębiorstwa Społeczne nie biorą udziału w przetargach o zamówienia publiczne JST.	brak	liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Promowanie stosowania klauzul społecznych PZP wśród przedstawicieli JST regionu, odpowiedzialnych za zamówienia publiczne (akcje informacyjno-promocyjne w ramach kontynuowanego przez ROPS projektu systemowego).	2
	PI 9(v)	Kondycja sektora ekonomii społecznej w województwie opolskim jest słaba. Mała jest liczba i potencjał wykonawczy organizacji i innych podmiotów należących do tego sektora oraz wspierających ten sektor.	nd	nd	Przeanalizowanie możliwości realizacji w perspektywie 2021-2027 działań mających na celu wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w województwie opolskim, w tym: wzmocnienie organizacji i innych podmiotów należących do tego sektora i wspierających ten sektor, poszerzenie grupy docelowej o osoby biernie zawodowo, ukierunkowanie działalności na branże wykazujące popyt - takie jak usługi społeczne, podwyższenie kwoty wsparcia finansowego oraz zwiększenie udziału ROPS w systemie wsparcia. Planuje się rozszerzenie katalogu beneficjentów poza OWES.	11
	PI 9(v)	W woj. opolskim liczba osób wymagających aktywizacji społecznej i zawodowej, które objęte są wsparciem, od wielu lat utrzymuje się na stałym - niskim poziomie. Problemem jest także niska skuteczność tych działań, zwłaszcza w obszarze aktywizacji zawodowej. Występują trudności w zakresie funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, których przyczyny wynikają z mało elastycznych zasad organizacyjnych i finansowych (skomplikowana procedura na-	nd	nd	W okresie 2021-2027 należy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zmienić zasady funkcjonowania OWES oraz udzielania dotacji na tworzenie miejsc w PES (tj.: zwiększyć limit podmiotów, którym jednocześnie może doradzać jeden doradca; uprościć warunki naboru osób bezrobotnych do projektów - obecnie funkcjonuje zasada „wielokrotnego wykluczenia”) 	14

		<p>boru uczestników, zasady dofinansowania kosztów utrzymania 1 miejsca). Powodem trudności są także niekorzystne zjawiska społeczne i ekonomiczne występujące w woj. opolskim (niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców, utrzymująca się na stałym – wysokim poziomie grupa osób uzależnionych od pomocy społecznej, nieaktywnych zawodowo, rodzin z wyuczoną bezradnością życiową, przekazujących negatywne wzorce postępowania swoim dzieciom). Są to czynniki, ograniczające możliwości naboru uczestników projektów oraz osób chętnych do prowadzenia PES lub do pracy – np. w spółdzielni socjalnej. W opinii przedstawicieli Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej woj. opolskiego – przeszkodą w prawidłowym funkcjonowaniu sektora jest również: zbyt skomplikowana procedura realizacji projektów współfinansowanych z UE (nastawienie na realizację wskaźników, zbyt mała elastyczność, niski poziom dotacji na utrzymanie 1 miejsca), a także - zbyt mały zakres współpracy z samorządem terytorialnym.</p>			<ul style="list-style-type: none"> ▪ wypracować trwałe formuły dialogu przedstawicieli PES, OWES oraz biznesu, nauki i instytucji publicznych, w celu modernizowania systemu wsparcia; ▪ wypracować system monitorowania oraz narzędzia oceny wpływu społecznego działań sektora ES; ▪ poprawić zasady funkcjonowania i współdziałania sektora ekonomii społecznej z innymi podmiotami polityki społecznej; ▪ zwiększyć zakres działań o charakterze promocyjnym, edukacyjnym i koordynującym funkcjonowanie sektora ES w regionie. 	
OP VII, VIII i IX	PI: 8(vi), 8(v), 8(iv), 9(iv), 9(i), 9(v), 10(i), 10(iv), 10(iii)	<p>Wartość brutto wskaźnika rezultatu „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu Programu” wyniosła dla poniższych działań: 7.4 - 1,92%; 7.5 - 10,89%; 7.6 - 15,45%; 8.1 - 7,83%; 8.2 - 11,11%; 8.3 - 33,33%; 9.1 - 3,02%; 9.2 - 17,66%; 9.3 - 12,09%; RPO WO 2014-2020 - 9,14%.</p> <p>Ocena skuteczności wsparcia jest utrudniona ze względu na brak wartości bazowych i docelowych wskaźnika.</p>	brak	liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	<p>Aby umożliwić ocenę skuteczności wsparcia drugą edycję pomiaru planuje się przeprowadzić w odniesieniu do wartości oszacowanych w badaniu traktując je jako wartości bazowe dla poszczególnych działań (2023 rok).</p> <p>Celem zwiększenia skuteczności ewaluacji w przyszłej perspektywie finansowej, w RPO WO 2021-2027 planuje się przyjęcie wartości bazowych i docelowych wskaźników dla działań, których celem będzie poprawa sytuacji osób (pracujących) na rynku pracy.</p>	10
	PI 8(v)	<p>Typy projektów realizowanych w ramach Działania 7.5 charakteryzują się wysokim poziomem skuteczności ponieważ wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu” dla w/w działania ukształtowała się na poziomie: 10,89%, przy wartości bazowej i docelowej: 7%.</p> <p>W przyszłej perspektywie finansowej osiągnięcie równie wysokiej wartości wskaźnika wydaje się być zagrożone ponieważ poprawiająca się sytuacja na opolskim rynku pracy skutkuje stałym zmniejszeniem się grupy docelowej celu</p>	brak	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu ▪ liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba 	<p>W perspektywie 2021-2022 w przypadku:</p> <p>a) utrzymywania się korzystnych tendencji na rynku pracy - planuje się rezygnację z działań mających na celu poprawę adaptacyjności pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia i zwolnionych do nowych warunków zatrudnienia oraz zastąpienie ich innymi działaniami przyczyniającymi się do zwiększenia potencjału</p>	10

	szczegółowego 5: <i>(poprawa adaptacyjności pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia i zwolnionych do nowych warunków zawodowych).</i>		osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)) <ul style="list-style-type: none"> liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie 	przedsiębiorstw sektora MŚP oraz dostosowania kwalifikacji ich pracowników do potrzeb regionalnej gospodarki; b) pogorszenia się sytuacji na rynku pracy planuje się umożliwienie realizacji wsparcia w ramach innych obszarów. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: <ul style="list-style-type: none"> podniesienie poziomu partycypacyjności przedsiębiorców w systemie wsparcia, w tym gł. zwiększenie ich wpływ na tematykę szkoleń i zakres doradztwa; zwiększanie nakładów na rozwój i poprawę adaptacyjności MŚP; zachęcanie przedsiębiorców do podnoszenia kwalifikacji odpowiadających wymogom nowoczesnej gospodarki i inwestowania w kapitał intelektualny swoich pracowników. 	
PI: 8(vi), 8(v), 8(iv), 9 (iv), 9(i), 9(v), 10(i), 10(iv), 10(iii)	Zdecydowanie największe wartości wśród rezultatów cząstkowych dotyczących zmiany na rynku pracy dotyczyły zmiany wynagrodzenia (20,26% - RPO WO ogółem) co oznacza, że uczestnicy projektów pozytywnie oceniają wzrost swojego wynagrodzenia w stosunku do zakresu obowiązków.	brak	liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek))	W związku z pozytywnym wpływem uczestnictwa w projektach na zmianę wysokości wynagrodzenia planuje się: <ul style="list-style-type: none"> kontynuowanie wsparcia ze szczególnym uwzględnieniem grup, wobec których przynosi ono największe efekty pośrednie, tj. uczestników projektów realizowanych w ramach CT 9; promowanie włączenia społecznego, walki z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. 	10
PI: 8(vi), 8(v), 8(iv), 9 (iv), 9(i), 9(v), 10(i), 10(iv), 10(iii)	Do najczęściej deklarowanego aspektu związanego ze zmianą sytuacji zawodowej uczestników projektów zaliczyć można przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia.	brak	liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek))	Aby wzmocnić obserwowane efekty oraz zwiększyć skuteczność i zainteresowanie uczestnictwem we wsparciu, w przyszłej perspektywie finansowej planuje się umożliwić uczestnikom projektów formalne potwierdzenie nabytych kwalifikacji oraz walidacji kompetencji. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez: <ul style="list-style-type: none"> zastrzeżenie w dokumentacji konkursowej informacji na temat konieczności formalnego potwierdzenia nabytych 	10

					<p>kwalfikacji oraz walidacji uzyskanych kompetencji, umiejętności i wiedzy;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie zgodności systemu potwierdzania kwalifikacji z założeniami Polskiej Ramy Kwalifikacji co umożliwi porównywanie ich między sobą oraz odniesienie do kwalifikacji funkcjonujących w innych krajach europejskich 	
	<p>PI: 8(vi), 8(v), 8(iv), 9 (iv), 9(i), 9(v), 10(i), 10(iv), 10(iii)</p>	<p>Pomimo wysokiej oceny jakości oraz skuteczności udzielonego wsparcia zdaniem wysokiego odsetka respondentów zmiana sytuacji zawodowej nie jest zależna od udziału w projekcie.</p>	<p>brak</p>	<p>liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wskaźnik referencyjny: liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek))</p>	<p>W związku z ograniczonym oddziaływaniem wsparcia planuje się podjąć działania zwiększające:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbieżność oferowanego wsparcia z potrzebami grup docelowych; ▪ świadomość grup docelowych nt. przydatności oferowanego wsparcia. <p>Powyższe planuje się osiągnąć poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oparcie systemu wsparcia na bonach i voucherach szkoleniowych oraz innych narzędziach umożliwiających świadczenie wsparcia „szytego na miarę”; ▪ zwiększenie skuteczności i jakości projektów poprzez upowszechnianie ich efektów w formie katalogów tzw. „dobrych praktyk”; ▪ podjęcie dodatkowych oraz intensyfikację obecnie realizowanych działań informacyjno-promocyjnych zwiększających świadomość nt. użyteczności wsparcia w tym gł. możliwości jego wykorzystania w celu rozwoju zawodowego pracowników oraz jego przydatności na lokalnym rynku pracy. 	<p>10</p>
<p>OP IX</p>	<p>PI 10(i)</p>	<p>Zróżnicowany wewnątrzregionalnie dostęp do placówek wychowania przedszkolnego.</p>	<p>nd</p>	<p>nd</p>	<p>Dalsze wzmacnianie dostępności (poprzez wydłużenie godzin pracy czy też tworzenie nowych miejsc wg faktycznego zapotrzebowania rodziców) oraz jakości kształcenia przedszkolnego dla dzieci.</p>	<p>14</p>
	<p>PI 10i</p>	<p>Zmiana podejścia do hasła „edukacja dla rynku pracy”. Zgodnie z większością autorytetów nauk pedagogicznych, realizacja celu, jakim jest „skuteczny pracownik”, nie może pomijać takich celów jak „świadomy obywatel”, „szczęśliwy,</p>	<p>liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych</p>	<p>liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na</p>		<p>3</p>

		spełniony człowiek”. Rekomenduje się, by projekty wspierające edukację ogólną zawierały w celach oddziaływanie na wyrównywanie różnic w zakresie kapitału kulturowego, programowanie rozwoju osobistego, kreatywności, postaw obywatelskich, psychofizyczny. W programach operacyjnych należy akceptować i promować typy projektów, które służą wyrównywaniu różnic kapitału kulturowego, społecznego, wspierają rozwój psychofizyczny jednostki oraz postawy obywatelskie, a także uczyć programować rozwój osobisty. Oznacza to, że oprócz projektów kształtujących kompetencje oraz umiejętności z zakresu nauk ścisłych należy zwrócić uwagę na edukację kulturalną uczniów, a także wspieranie postaw twórczych, talentów niezależnie od dziedziny.	lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie	rynku pracy po opuszczeniu programu		
PI 10i	Kapitał kulturowy i aspiracje edukacyjne rodzin są zróżnicowane, co stanowi czynnik nierówności szans edukacyjnych. Pandemia uwydatniła brak kompetencji rodzin we wspieraniu ucznia. W projektach przyszłej perspektywy część wsparcia powinna zostać skierowana na działania, włączające rodziców w działalność szkoły oraz na pedagogikę rodziców, służącą stwarzaniu optymalnego środowiska nauki oraz pobudzaniu aspiracji edukacyjnych ucznia.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 		liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	W projektach na rzecz poprawy jakości edukacji ogólnej planuje się uwzględnić koszty działań angażujących rodziców oraz skierowanych do rodziców – jako koszty kwalifikowalne. Należy także opracować kryterium konkursowe, promujące udział rodziców. Kryterium powinno być wysoko punktowane z uwagi na wysokie ryzyko włączania do projektów rodziców jako odbiorców wsparcia.	3
PI 10i	Edukacja zdalna miała zdecydowanie negatywne skutki dla uczniów: rozluźnienie więzi koleżeńskich, społeczna dezintegracja oraz obniżenie kondycji fizycznej. Szczególnie niebezpieczny wydaje się pierwszy deficyt z uwagi na to, że uczniowie w tym okresie życia, gdy ma miejsce intensywna socjalizacja, pozostają bez kontaktu z rówieśnikami.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie ▪ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu ▪ liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy 	Uwzględnienie w przyszłej perspektywie w ramach kształcenia ogólnego działań na zwalczanie społecznych i zdrowotnych skutków izolacji związanej z pandemią. Następnie – uwzględnienie kosztów tego typu działań jako kwalifikowalnych, w dokumentacji konkursowej.	3

			<p>na rynku pracy w programie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	po opuszczeniu programu		
PI 10i	Problemy uczniów z Ukrainy mają podobny charakter nie tylko w regionie, ale i w całym kraju. Wymagają, oprócz doświadczenia pedagogicznego, znajomości języka, również znajomości kultury i mentalności uczniów i uczennic z Ukrainy. Wymagają też specjalnego przygotowania psychologicznego biorąc pod uwagę traumę wojenną. Rekomenduje się realizację ogólnopolskiego projektu angażowania asystentów edukacyjnych, wspierających integrację uczniów ukraińskich w polskich szkołach.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie ▪ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie 	wszystkie			3
PI 10i	Dążenie do podnoszenia poziomu edukacji podstawowej i ponadpodstawowej, czego efektem będzie wyższy poziom zdawalności egzaminów końcowych.	nd	nd	W 2021-2027 planuje się wspierać: <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój infrastruktury szkół i placówek systemu oświaty; ▪ uczniów w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych oraz realizujących indywidualny plan rozwoju; ▪ nauczycieli w procesie dokształcania i doskonalenia zawodowego; ▪ doradztwo zawodowe na poziomie kształcenia podstawowego w ramach indywidualizacji ścieżek edukacyjnych uczniów dostosowanych do ich predyspozycji oraz potrzeb rynku pracy; ▪ działania nastawione na poprawę zdrowia dzieci i młodzieży np. profilaktyka wad postawy, zdrowe nawyki żywieniowe; ▪ dostęp do stołówek. 		14

PI 10i	Warunki udzielania wsparcia oraz wymogi wobec uczenia, są trafne i przejrzyste. Rekomenduje się kontynuację w kolejnych edycjach programów stypendialnych sprawdzonych kryteriów i warunków.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Uwzględnienie w regulaminie programu stypendialnego zapisów dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> ▪ stosowania preferencji dla osób z obszarów wiejskich, ▪ wymogu spełnienia minimalnego progu osiągnięć ▪ przyznawanie dodatkowych punktów za konkursy i olimpiady na szczeblu niższym niż wojewódzki. 	3
PI 10i	Wysoko należy ocenić rozwiązania organizacyjne, techniczne i sprawozdawcze wdrożone przez beneficjenta w programach stypendialnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Uwzględnienie w regulaminie programu stypendialnego rozwiązań organizacyjnych, technicznych i sprawozdawczych w programach stypendialnych w okresie programowania 2021-2027: <ul style="list-style-type: none"> ▪ konieczność opracowania IPR, a także sprawozdań z realizacji Planu; ▪ zaangażowanie nauczyciela – opiekuna dydaktycznego; ▪ brak konieczności przedstawiania dokumentów rozliczeniowych przez stypendystę; ▪ ograniczenie działań informacyjnych wyłącznie do kanałów elektronicznych. 	3
PI 10i	Programy stypendialne dla uczniów zdolnych były wdrażane już w ramach ZPORR (2004-2006) oraz PO KL (2007-2013). Ten instrument wsparcia stał się swoistą marką, jest rozpoznawany i wyczekiwany. Ciągłość trwania programów stypendialnych jest niezbędna dla zachowania trwałości efektów.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Uruchomienie środków na programy stypendialne w ramach FEO 2021-2027 tak szybko, jak to możliwe, aby uniknąć przerw.	3
PI 10i	Na etapie naboru wniosków o przyznanie stypendiów pojawiły się trudności z pozyskaniem zgody nauczycieli na pełnienie roli opiekunów dydaktycznych stypendysty. Wynikało to z obaw, że podpisując taką zgodę stają się odpowiedzialni za wydatkowanie stypendium zgodnie z regulaminem lub, że monitorowanie i sprawozdawanie postępów edukacyjnych ucznia będzie dla nich zbyt czasochłonne. Rekomenduje się wdrożenie dodatkowych działań informacyjnych skierowanych do nauczycieli.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Uwzględnienie w założeniach projektu i we wniosku o dofinansowanie działań informacyjnych do nauczycieli – razem z informacją o planowanym naborze wniosków stypendialnych oraz o warunkach wsparcia, warto przesłać informację skierowaną bezpośrednio do nauczycieli na temat ich zobowiązań i odpowiedzialności jako nauczyciela prowadzącego.	3

PI 10i	Jedynie 22% aplikujących otrzymało stypendium. Wysokość stypendium, wg 48% uczestników, była wystarczająca, a 29% była za niska. Biorąc pod uwagę sytuację społeczno-gospodarczą kraju konieczne jest rozważenie zwiększenia kwoty stypendium. Osiągnięcie wyższych wyników w szkole ponadpodstawowej wymaga znacznie większego wysiłku niż w szkole podstawowej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów realizujących indywidualny plan rozwoju w ramach programu ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy po opuszczeniu programu	Zaplanowanie wyższej kwoty na programy stypendialne dla uczniów zdolnych niż w okresie 2014-2020. Dodatkowo zwiększenie kwoty stypendium niż dotychczas przy jednoczesnym; zróżnicowaniu wysokości stypendium od poziomu edukacji (SP/szkoła ponadpodstawowa) oraz od osiągnięć naukowych uczniów.	3
PI 10iv	Potrzebom uczniów i nauczycieli najbardziej odpowiadają działania, w które zaangażowani są pracodawcy, umożliwiające doświadczenie pracy w realnej firmie oraz realnych warunkach. Współpraca z pracodawcami według nauczycieli nie jest wystarczająca.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy ▪ liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie ▪ liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie ▪ liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki ▪ liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu 	Silniejsze preferencje dla projektów obejmujących trwałą i wielowymiarową współpracę z pracodawcami oraz tworzenie w szkołach i placówkach warunków odzwierciedlających rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów. Planuje się zmianę kryteriów wyboru projektów: punktowany powinien być stopień wpływu pracodawców na kształt i realizację projektu i ich uczestnictwo w realizacji działań skierowanych do uczniów i nauczycieli, jak i różnorodność form współpracy z pracodawcami oraz działań umożliwiających uczniom doświadczenie warunków realnego miejsca pracy i współpracę z pracodawcami (klasy patronackie, spotkania branżowe, wymiana informacji między pracodawcami a kadra szkół).	3
PI 10iv	Uczniowie rzadko wskazują na efekty projektów, które wzmacniają ich umiejętności matematyczno-przyrodnicze. Ponadto za wyposażeniem pracowni komputerowych nie zawsze szło wprowadzenie nowoczesnych zajęć z zakresu TIK. Położenie nacisku na działania przyczyniające się do wzmocnienia umiejętności matematyczno-przyrodniczych uczniów oraz na nowoczesne zajęcia z zakresu TIK.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie ▪ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umie- 	wszystkie	Preferencyjne punktowanie projektów, obejmujących działania z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ umiejętności matematyczno-przyrodniczych oraz nowoczesne technologie informacyjne/ programowanie; ▪ doskonalenia nauczycieli pod kątem najnowszych technologii informacyjnych, zwłaszcza przy udziale przedstawicieli biznesu (np. zajęcia praktyczne prowadzone przez praktyków z branży 	3

			<p>jętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie ▪ liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego 		IT, zaznajomionych z najnowszymi trendami w TIK).	
PI 10iv	Pandemia COVID-19 ujawniła szereg potrzeb i deficytów, związanych z kształceniem zdalnym.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie ▪ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie ▪ liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych 	wszystkie	Dalsze wsparcie sprzętowe uczniów oraz nauczycieli. Szczególną trudność sprawia kształcenie zawodowe w jego wymiarze praktycznym w formie zdalnej. Wsparcie uczniów i szkół w zakresie kształcenia zdalnego.	3	

			wsparcie w programie <ul style="list-style-type: none"> liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego 			
PI 10iv	Pandemia i wojna pogarszają stan zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.	liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie	liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	Wprowadzenie typu projektu – wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla uczniów (odpowiedni zapis w Szczegółowym Opisie Priorytetów/regulaminach konkursów).	3	
PI 10iv	Analiza ukazała duże znaczenie preorientacji, a następnie już bardziej ukierunkowanego doradztwa nt. kierunków rozwoju zawodowego. Podkreśla się, że tego typu wsparcie powinno być udzielane od najmłodszych lat, ale szczególnie w momentach newralgicznych (np. końcowe lata szkoły). Należy podkreślić, że doradztwo zawodowe było przewidziane w dotychczasowych dokumentach strategicznych, ale było ono słabo rozwinięte szczególnie w szkołach podstawowych i zawodowych.	nd	nd	Planuje się dalszą/e: <ul style="list-style-type: none"> profesjonalizację doradztwa zawodowego; wsparcie centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego; upraktycznienia wiedzy w ramach kształcenia zawodowego, bliższe powiązanie szkoły zawodowej z pracodawcą (np. poprzez wykorzystanie elementów systemu kształcenia dualnego). 	8	
PI 10iii	Niska aktywność mieszkańców województwa opolskiego w obszarze kształcenia ustawicznego może wynikać z braku skutecznych mechanizmów doradztwa zawodowego, a nawet coachingu osób dorosłych wspierających ich w korzystaniu z kształcenia ustawicznego dla zwiększenia swojej konkurencyjności na rynku pracy. Zaleca się wprowadzenie typu projektu: kształcenie trenerów i doradców zawodowych osób dorosłych w profilowaniu kierunków kształcenia ustawicznego, również w średnim i długim okresie.	wszystkie	wszystkie		3	

	PI 10iii	Zidentyfikowano szerokie zainteresowanie kształceniem ustawicznym i wysoką użyteczność wsparcia wśród mieszkańców miast, osób poniżej 50 roku życia, osób o wysokich kwalifikacjach.	wszystkie	wszystkie	Planuje się wprowadzenie możliwości szerokiego udziału osób spoza kategorii grup defaworyzowanych poprzez zniesienie preferencji udziału osób powyżej 50 roku życia, o niskich kwalifikacjach i mieszkańców terenów wiejskich.	3
	PI 10iii	Istnieje spory segment potencjalnych uczestników, którzy chętnie kontynuowaliby kształcenie formalne, niemniej ze względu na barierę finansową nie są w stanie zrealizować swoich zamierzeń.	wszystkie	wszystkie	Planuje się realizację w ramach FEO 2021-2027 dłuższych form kształcenia formalnego i poza formalnego oraz podniesienie górnej granicy bonu szkoleniowego zgodnie ze wskaźnikiem inflacji, w celu umożliwienia uczestnikom korzystania ze specjalistycznych, drogich kursów, szkoleń.	3
	PI 10iii	Obecne ramy wdrażania modelu Europejskiego Budżetu Obywatelskiego uniemożliwiają realizację projektów trwających dłużej niż 8 miesięcy, które byłyby ukierunkowane na rozwijanie kompetencji unikatowych i odpowiedzialnych społecznie, np. instruktorów sportów i rekreacji wspinaczkowych.	wszystkie	wszystkie	Po konsultacji ze środowiskami NGOs – planuje się ogłoszenie przynajmniej jednego konkursu ukierunkowanego na dłuższe formy wsparcia (kursy specjalizacyjne, studia podyplomowe podnoszące kompetencje w wykonywanym zawodzie/pracy społecznej) przy odpowiednio zmodyfikowanym kryterium efektywności kosztowej.	3
	PI 10iii	W warunkach wzrastającej konkurencji o talenty region musi się włączać w działania zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i międzywojewódzkim. O ile w przypadku konkurencji międzyregionalnej można powiedzieć, iż wszystkie działania samorządu wojewódzkiego wpływające na podnoszenie jakości życia oddziałują na wzrost konkurencyjności, o tyle w przypadku konkurencji międzynarodowej działania takie są na etapie początkowym. Stąd też zasadne jest wdrożenie zogniskowanych działań ukierunkowanych na imigrantów. Kompleksowy program wsparcia dla imigrantów pozwoli na stworzenie pozytywnego klimatu dla osiedlania się w regionie. Brak swobody w poruszaniu się, nieznanomość infrastruktury społecznej i gospodarczej nie wpływa korzystnie na decyzje osiedleńcze, stąd konieczność podjęcia działań o charakterze holistycznym.	nd	nd	Stworzenie „Opolskiej Zielonej Karty” - programu ułatwień w pozyskiwaniu kwalifikacji niezbędnych przez imigrantów do szybkiego podjęcia pracy, takich jak: znajomość przepisów BHP, umiejętności językowych, kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy. Wprowadzenie zapisów umożliwiających realizację wsparcia pod kątem cudzoziemców do projektu SRWO 2030 oraz programu unijnego na lata 2021-2027.	12
	PI 10iii	Poprawa wskaźników aktywności obywatelskiej w regionie pozwoli na podejmowanie skutecznych działań w obszarze przeciwdziałania skutkom depopulacji. Inicjatywy społeczności lokalnej, która będzie umiała i chciała określić własne	nd	nd	Organizacja „Szkoły młodych liderów” oraz „Szkoły srebrnych liderów” - seria cyklicznych szkoleń dla przyszłych liderów społecznych.	12

		potrzeby i problemy, przełoży się na skuteczne działanie takich społeczności. Aktywizacja osób starszych, w tym także w układach międzypokoleniowych, pozwoli na ich dłuższą aktywność w obszarze edukacji i pracy, stanowiąc tym samym element profilaktyki starzenia się. Działanie ukierunkowane na wzmocnienie lokalnych liderów środowisk młodzieżowych i senioralnych.				
OP X	PI 9a	Beneficjenci Poddziałania 10.1.1 i 10.1.2 w wysokim stopniu ocenili skuteczność oferowanego wsparcia. Jednoczesne wyniki badania unaoczniają szeroki zakres potrzeb inwestycyjnych oraz utrzymujący się deficyt zarówno w jakości, jak i liczbie wykorzystywanej aparatury specjalistycznej.	wszystkie	wszystkie	Kontynuacja wszystkich dotychczasowych działań przyczyniających się do usprawniania systemu ochrony zdrowia, w tym z uwagi na ciągły rozwój technologii medycznych ich ukierunkowanie na wymianę aparatury i sprzętu medycznego oraz inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawiające ogólną wydajność usług medycznych w zakresie opieki nad matką i dzieckiem; ▪ poprawiające ogólną wydajność usług medycznych w zakresie opieki nad osobami starszymi, w tym osobami z niepełnosprawnościami; ▪ podnoszące wydajność leczenia chorób cywilizacyjnych, w tym nowotworów złośliwych; ▪ podnoszące wydajność usług medycznych w zakresie anestezjologii oraz intensywnej terapii; ▪ umożliwiających świadczenie usług społecznych w społeczności lokalnej na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; ▪ niezbędnych do rozwoju usług opieki nad dziećmi. 	2
	PI 9a	Natężenie wsparcia, które było świadczone w Poddziałaniach 10.1.1. i 10.1.2 przyjęło nierównomierny rozkład w przestrzeni województwa i koncentrowało się w wybranych ośrodkach, w tym w szczególności w mieście Opolu i powiecie nyskim.	brak	brak	Intensyfikacja realizacji wsparcia kierowanego do podmiotów ochrony zdrowia położonych w powiatach namysłowskim, kluczborskim, głubczyckim i prudnickim. Powyższe planuje się osiągnąć poprzez wprowadzenie kryterium punktującego przedsięwzięcia i inwestycje w infrastruk-	2

					ture ochrony zdrowia i społeczną realizowane w powiatach położonych w północnej i południowej części regionu.	
PI 9a	Placówki świadczące ambulatoryjną opiekę zdrowotną oraz POZ-y nie są wystarczająco przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	brak	brak	Realizacja inwestycji mających na celu poprawę dostępności architektonicznej podmiotów leczniczych dla osób z niepełnosprawnościami. Planuje się to osiągnąć poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych i doposażenia w sprzęt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ułatwiający komunikację z osobami niesłyszącymi i z zaburzeniami mowy; ▪ umożliwiający poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi (oznaczenia, podjazdy, podnośniki). 	2	
PI 9a	Ponownie wzrasta liczba zakażeń COVID-19. Ponadto wirus mutuje w kierunku kolejnych form, które rozprzestrzeniają się szybciej, co może prowadzić do większej liczby hospitalizacji i zgonów.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wartość / liczba zakupionych środków ochrony indywidualnej ▪ wartość zakupionego sprzętu medycznego ▪ wartość / liczba zakupionych leków zw. z testowaniem i leczeniem COVID-19 ▪ liczba zakupionych respiratorów w celu wsparcia leczenia COVID-19 ▪ liczba wspartych podmiotów leczniczych w zw. z pandemią COVID-19 	brak	Realizacja inwestycji mających na celu przygotowanie infrastruktury ochrony zdrowia do szybkiego i skutecznego reagowania na choroby typu pandemicznego, w tym COVID-19. Planuje się kontynuację: <ul style="list-style-type: none"> ▪ realizacji inwestycji infrastrukturalnych (budynki, wyposażenie techniczne); ▪ zakupu sprzętu, w tym umożliwiającego rehabilitację medyczną po powikłaniach wynikających z przebycia chorób typu pandemicznego, w tym COVID-19. 	2	
PI 9b	Rewitalizacja w kolejnym okresie programowania pozostaje szczególnym obszarem wsparcia, zwłaszcza w odniesieniu do miast małych i średnich, tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Mimo podejmowania działań na rzecz rewitalizacji miast oraz odnowy wsi w poprzednich okresach programowania nadal potrzeby w tym zakresie są znaczące. W	nd	nd	Zgodnie z zapisami FEO 2021-2027 w zakresie inwestycji dot. rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> ▪ obszarów miejskich planuje się zastosowanie narzędzi terytorialnych w postaci GPR (36 miast i ich obszary wiejskie); 	9	

		<p>województwie opolskim szczególnie przejawia się to w wyznaczonych przez gminy obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Obszary rewitalizacji zajmują jedynie 25% obszarów zdegradowanych.</p> <p>Regionalnymi OSI mogą być obszary ujęte w strategiach wojewódzkich, np. obszary rewitalizacji. Regionalne programy operacyjne mają możliwość – w zależności od swoich celów – wskazania do objęcia wsparciem wybranych OSI wojewódzkich. Należy rozważyć, czy OSI w województwie opolskim powinny być wszystkie obszary rewitalizacji, czy tylko wybrane, gdzie w sposób szczególnie dotkliwy koncentrują się problemy społeczno-ekonomiczne.</p>			<ul style="list-style-type: none"> obszarów wiejskich planuje się zastosowanie narzędzi terytorialnych w postaci GPR (35 gmin wiejskich). <p>W odniesieniu do wyznaczonych na poziomie krajowym OSI tj. miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (8 miast w woj. opolskim) oraz obszary trwale zagrożone marginalizacją (15 obszarów/gmin), w ramach programu przewiduje się zastosowanie preferencji dla tych obszarów.</p>	
	PI 9b	<p>W odniesieniu do gmin wiejskich, dla których planowane jest odrębne działanie/poddziałanie związane z odnową wsi. W wyniku wyłączenia tych gmin ze wsparcia działań rewitalizacyjnych w ramach RPO WO 2014-2020 większość z nich nie zdecydowała się na opracowanie dokumentu. Tylko jedna gmina w województwie (Chrząstowice) opracowała i wdraża program rewitalizacji. Świadczy to o niskich potrzebach gmin wiejskich w tym zakresie.</p>	nd	nd	<p>Zwrócenie uwagi na całkowicie odmienny charakter potrzeb gmin wiejskich i niski stopień przygotowania do prowadzenia działań w rozumieniu ustawy o rewitalizacji. Wyodrębnienie w ramach FEO 2021-2027 osobnego działania dla obszarów wiejskich w ramach Celu Polityki 5.</p>	9
OP XI	-	<p>Wysokość środków na OP 11 Pomoc techniczna zależna jest od wartości całego Programu, a ze względu na wielkość RPO jest jedna najniższa w kraju. Wysokość PT jest zbyt mała w stosunku do potrzeb. Koszty obsługi technicznej RPO nie są bowiem proporcjonalnie mniejsze w stosunku do alokacji na RPO. Zadania finansowanych ze środków PT zawierają takie, których koszty są porównywalne, lub tylko nieco mniejsze niż w regionach mających większą alokację na PT. Niewystarczające środki ograniczają możliwości zwiększenia zatrudnienia, a także zwiększenia wynagrodzeń i premii.</p>	wszystkie	wszystkie	<p>Postulowanie o zwiększenie środków na OP XI Pomoc techniczna do wysokości 4,33% alokacji na RPO WO (tj. o 3,15 mln EUR) uwzględniając pełny katalog wydatków ponoszonych w ramach PT.</p>	11
OP I - X	-	<p>Zrealizowane badania własne oraz przegląd danych statystycznych zawierających kluczowe dane o powiatach województwa opolskiego pozwalają stwierdzić, iż OSI Obszary przygraniczne nadal cechuje się deficytami rozwojowymi. Wdrażane projekty wprawdzie realnie przekładają się na poprawę sytuacji na omawianym terenie, jednak nadal nie jest to skala odpowiadająca zidentyfikowanym problemom / wyzwaniom.</p>	nd	nd	<p>Utrzymanie w przyszłych dokumentach programowych zapisów zabezpieczających realizację wsparcia na obszarach przygranicznych.</p>	11

III. Ogólne wnioski

W okresie 2014-2022 roku zrealizowano lub zlecono zewnętrznym wykonawcom szereg badań, analiz i ekspertyz dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej regionu oraz wsparcia realizowanego w ramach *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku*, jak i RPO WO 2014-2020. Wnioski i rekomendacje uzyskane w toku realizacji powyższych działań dostarczyły niezbędnej wiedzy umożliwiającej poprawę wdrażania RPO WO 2014-2020 oraz podniesienie skuteczności, efektywności i użyteczności Programu, jak również przyczyniły się do sformułowania wskazówek dla potrzeb programowania *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego. Opolskie 2030*, jak i *Funduszy Europejskich dla Opolskiego na lata 2021-2027*.

W toku zrealizowanych opracowań, wypracowane zostały wnioski i rekomendacje pozwalające na:

- a) zwiększenie jakości działań oraz podniesienie skuteczności, efektywności i użyteczności programu;
- b) ocenę bieżącą działań, w tym sformułowanie zaleceń operacyjnych pomocnych we wdrażaniu RPO WO 2014-2020 (w obrębie wskaźników i ich wartości docelowych, kryteriów, czy alokacji);
- c) podsumowanie efektów realizowanych działań oraz ustalenie mechanizmów, które doprowadziły do zaobserwowanych zmian, w tym prognozę skutków pandemii COVID-19 (w niektórych obszarach wsparcia) oraz zaprojektowanie działań niezbędnych do podjęcia w przyszłości celem ich niwelowania;
- d) ustalenie związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy działaniami i efektami programu (w ramach określonej logiki RPO WO 2014-2020), w tym zidentyfikowanie przyczyn ewentualnych odchyleń / barier w realizacji interwencji i zaproponowanie działań korygujących;
- e) jeszcze efektywniejsze zaprojektowanie interwencji zaplanowanych do wdrażania na poziomie regionalnym w perspektywie 2021-2027 (m.in. poprzez weryfikowanie założeń *Funduszy Europejskich dla Opolskiego 2021-2027*, obszarów wsparcia i kierunków działań oraz grup adresatów będących celem interwencji, itp.);
- f) określenie skuteczności działań wdrażanych w ramach SRWO 2020 oraz doprecyzowanie celów rozwoju regionalnego województwa opolskiego do 2030 roku (w zakresie m.in. *Strategii Opolskie 2030*, czy też *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego 2030*).

Każde z badań ukierunkowane było na pozyskanie konkretnej wiedzy dla potrzeb zarządzania interwencją. Zrealizowane badania ewaluacyjne objęły lub obejmą do końca 2023 roku swoją tematyką wszystkie Osie Priorytetowe RPO WO 2014-2020 oraz Priorytety Inwestycyjne.

Jedną z kluczowych determinant zmniejszenia dystansu rozwojowego Polski względem krajów UE-27, jak i zmniejszenia poziomu zróżnicowań regionalnych w Polsce, jest realizacja polityki spójności. Zgodnie z opracowaniem pn. *Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2020* wsparcie unijne, w skali kraju¹²:

- ✓ w istotnym stopniu wpłynęło na wzrost gospodarczy, aktywność inwestycyjną i rynek pracy, a także na wewnętrzną i zewnętrzną równowagę gospodarki;
- ✓ przyspieszyło wzrost PKB oraz proces konwergencji gospodarki do średniej UE oraz wpłynęło na zauważalny wzrost zatrudnienia i spadek bezrobocia¹³;
- ✓ amortyzowało skutki szoków zewnętrznych i pomogło w realizacji krajowej polityki stabilizacji finansów publicznych;
- ✓ oddziaływało na wzrost dochodów do dyspozycji i popyt konsumpcyjny (jakość życia) i na wskaźniki opisujące nierówności (np. odsetek osób żyjących w ubóstwie);

---

¹² Zaprezentowane dane w ujęciu krajowym, jak i regionalnym wynikają z opracowania pn. *Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2020*, Wydział Analiz (Krajowe Obserwatorium Terytorialne) w Departamencie Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2022 r.

¹³ Wzrost PKB Polski w latach jej członkostwa w UE był jednym z najszybszych we Wspólnocie (5 miejsce w UE27) - dystans mierzony PKB na mieszkańca zmalał o 24,2 p.p., z czego 15,7% było efektem realizacji polityki spójności. Natomiast około 8,4% średniorocznego wzrostu PKB Polski (wynoszącego 3,7%) było efektem realizacji przedsięwzięć współfinansowanych z funduszy unijnych.

- ✓ pozytywnie wpłynęło na wzrost nakładów na B+R – udział nakładów na B+R w PKB wzrósł dzięki polityce spójności o 0,2 p.p.

W ujęciu regionalnym podkreślić należy, że polityka spójności w szczególności wpłynęła na stopniowe zmniejszenie się dystansu w poziomie rozwoju gospodarczego dzielącego opolskie od średniej UE-27¹⁴. Inwestycje finansowane funduszami unijnymi stanowią znaczącą część inwestycji publicznych w województwie opolskim – w 2020 roku ich udział wynosił 36,1% ogółu inwestycji publicznych w regionie, będąc jedynie nieznacznie niższy od średniej relacji dla kraju (37,8%).

Pozytywny wpływ funduszy unijnych w województwie opolskim jest również widoczny w¹⁵:

- umiarkowanym wzroście gospodarczym - region pod względem gospodarczym w okresie 2004-2020 rozwijał się w średnim tempie 2,4% (w cenach stałych), z czego 16,5% (0,4 p.p.) było efektem realizacji inwestycji współfinansowanych z funduszy UE;
- znacznym ożywieniu działalności inwestycyjnej, dzięki finansowaniu środkami z UE nakładów infrastrukturalnych oraz bezpośredniemu wsparciu przedsiębiorstw (szacuje się, że w 2020 r. stopa inwestycji, tj. relacja nakładów brutto na środki trwałe do PKB, była o 3,1 p.p. wyższa niż w scenariuszu zakładającym brak środków unijnych);
- tworzeniu nowych miejsc pracy, poprawie kwalifikacji pracowników i ich lepszej adaptacji do zmieniających się warunków na rynku pracy (według stanu na 2020 r. liczbę miejsc pracy powstałych w regionie w wyniku realizacji inwestycji UE szacuje się na ponad 12 tys.);
- zmniejszaniu stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia osób w wieku 15+ w województwie opolskim w roku wejścia do UE (2004 r.) wynosiła aż 19,3%, a w 2020 r. tylko 2,9% (szacuje się, że inwestycje współfinansowane w ramach polityki spójności spowodowały redukcję stopy bezrobocia w regionie o około 1,0 p.p. w 2020 r. i o 1,5 p.p. średnio rocznie w okresie 2004-2020);
- zmianie wskaźnika zatrudnienia in plus o 17,3 p.p., przy czym około 13,5% (2,3 p.p.) odnotowanego wzrostu było efektem oddziaływania funduszy unijnych.

---

¹⁴ W 2019 r. PKB per capita (w PPS) w województwie opolskim wynosił 57,5% średniej UE-27. W okresie 2004-2019 dystans pomiędzy opolskim a UE-27 mierzony PKB na mieszkańca (w PPS) zmalał o 13,5 p.p., z czego ponad 27% (3,7 p.p.) było efektem realizacji polityki spójności.

¹⁵ *Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2020*, op. cit.; Zob. *Raport o stanie województwa opolskiego za 2021 rok dla Sejmiku Województwa Opolskiego*, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, maj 2022 r., s. 24.